

Analýza postupu samosprávy při ochraně obyvatelstva při vzniku mimořádné události Vlachovice - Vrbětice

Markéta Kaiserová

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Markéta Kaiserová
Osobní číslo: L15169
Studijní program: B3909 Procesní inženýrství
Studijní obor: Ovládání rizik
Forma studia: kombinovaná

Téma práce: Analýza postupu samosprávy při ochraně obyvatelstva při vzniku mimořádné události Vlachovice-Vrbětice

Zásady pro vypracování:

- 1. Rešerše platných právních norem v oblasti samosprávy.**
- 2. Analýza získaných podkladů z činnosti samosprávy při řešení mimořádné události.**
- 3. Návrh vzorového postupu orgánů samosprávy při ochraně obyvatelstva.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] Kolektiv autorů. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení, Praha 2015, MV–generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; ISBN 978-80-86466-62-0.

[2] Richter, Rostislav. Terminologický slovník, Praha 2010, MV–generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR; ISBN 978-80-86640-54-9.

[3] Folwarzny, Libor a Pokorný Jiří. Evakuace osob. Ostrava–Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006, ISBN 80-866-3492-2.

[4] Antušák, Emil a Vilášek Josef. Základy teorie krizového managementu. 2016 Karolinum, ISBN: 978-80-246-3443-2.

[5] Sběrka zákonů ČR; platné právní normy v oblasti krizového řízení, Integrovaného záchranného systému a samosprávy v platném znění.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Robert Pekaj

Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce:

3. listopadu 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2018

V Uherském Hradišti dne 15. listopadu 2017

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se bakalářská práce skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti 15.5.2018

.....
podpis studenta

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Práce analyzuje současný stav legislativy v oblasti samosprávy obcí, funkci a činnost integrovaného záchranného systému a druhy mimořádných událostí. Na základě této analýzy popisuje krizové řízení na různých stupních samosprávy od státu, krajských úřadů až po samosprávy jednotlivých obcí. Seznamuje čtenáře také s doporučeným postupem samosprávy při ochraně obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události a nutnosti ochrany zdraví, života a majetku občanů obce. V praktické části práce je na příkladu výbuchu v mušnickém skladu Vlachovice – Vrbětice popsán postup samosprávy při řešení mimořádné události. Cíl práce spočívá v analýze tohoto postupu. Na základě této analýzy bylo provedeno stanovení správnosti postupu a navrženo možného řešení s cílem zlepšit postup samosprávy obce.

Klíčová slova:

Legislativa, samospráva obce, integrovaný záchranný systém, Česká republika, mimořádná událost, krizové řízení, ochrana obyvatelstva, ochrana života, poplach, výbuch, požár.

ABSTRACT

The thesis analyzes the current state of legislation on municipal self-government, the function and operation of the integrated rescue system and types of emergencies. On the basis of this analysis, crisis management at various levels of self-government is described from the state, regional authorities to municipalities. It also informs the reader about the recommended approach of self-government to protect the population in the event of an emergency and the need to protect the health, life and property of the citizens of the municipality. In the practical part of the thesis, the process of self-government in dealing with an emergency is described in the case of explosion in the ammunition warehouse Vlachovice - Vrbětice. The aim of this thesis is to analyze this procedure. On the basis of this analysis, the correctness of the procedure was made and a possible solution was proposed in order to improve the municipal self-government process.

Keywords:

Legislation, municipal administration, integrated rescue system, Czech Republic, emergency, crisis management, protection of the population, protection of life, alarm, explosion, fire

PODĚKOVÁNÍ:

Chtěla bych poděkovat panu Ing. Pekajovi za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Analýza postupu samosprávy při ochraně obyvatelstva při vzniku mimořádné události Vlachovice - Vrbětice“ vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

I	TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1	ZÁKLADNÍ POJMY	11
1.1	SAMOSPRÁVA.....	11
1.2	ORGÁNY SAMOSPRÁVY	11
1.2.1	Obce, obce s rozšířenou působností	11
1.2.2	Kraje.....	12
2	MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST (MU).....	13
2.1	MU A STUPNĚ POPLACHU	13
2.1.1	První stupeň poplachu	13
2.1.2	Druhý stupeň poplachu	13
2.1.3	Třetí stupeň poplachu.....	13
2.1.4	Zvláštní stupeň poplachu.....	13
3	INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM (IZS)	15
3.1	SLOŽKY IZS	15
3.1.1	Koordinace složek IZS	15
4	KRIZOVÉ ŘÍZENÍ.....	16
4.1	ORGÁNY KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ (OKŘ)	16
4.1.1	Vláda	16
4.1.2	Ministerstva a jiné ústřední správní úřady	16
4.1.3	Česká národní banka (ČNB)	17
4.1.4	Orgány kraje v oblasti KŘ a další orgány s působností na území kraje.....	17
4.1.5	Orgány obce s rozšířenou působností (ORP).....	18
4.1.6	Orgány obce	18
4.2	KRIZOVÉ PLÁNOVÁNÍ	19
4.3	KRIZOVÉ PLÁNY	19
4.3.1	Zpracovatelé krizového plánu	19
4.3.2	Struktura krizového plánu	19
4.4	KRIZOVÁ KOMUNIKACE.....	20
5	KRIZOVÉ SITUACE	21
5.1	HAVÁRIE S ÚNIKEM NEBEZPEČNÝCH LÁTEK	21
5.2	POŽÁR	22
5.3	VÝBUCH.....	22
6	KRIZOVÁ LEGISLATIVA V SAMOSPRÁVĚ	24
6.1	SOUVISEJÍCÍ ZÁKONY, VYHLÁŠKY A NORMY.....	24
6.2	KONCEPCE OCHRANA OBYVATELSTVA	25
7	KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A POSTUP SAMOSPRÁVY PŘI OCHRANĚ OBYVATELSTVA.....	26

7.1	VAROVÁNÍ	26
7.2	EVAKUACE	27
7.3	UKRYTÍ	28
7.4	NOUZOVÉ PŘEŽITÍ OBYVATELSTVA	28
7.5	EVIDENCE A KONTROLA	29
II	PRAKTICKÁ ČÁST	30
8	OBEC VLACHOVICE – VRBĚTICE	31
8.1	PŘEDSTAVENÍ OBCE.....	31
8.2	MUNIČNÍ SKLADY A OKOLÍ	33
8.3	PRŮBĚH UDÁLOSTÍ V MUNIČNÍCH SKLADECH	36
9	POUŽITÁ TECHNIKA	39
10	ANALÝZA PLÁNU ČINNOSTI SAMOSPRÁVY	45
10.1	OBECNÝ RÁMEC DOKUMENTU	45
10.2	ANALÝZA DOKUMENTU	46
10.3	SEZNAM RIZIK A ODPOVĚDNÝCH FUNKCIONÁŘŮ	46
11	ANALÝZA RIZIK	49
11.1	POSTUP SAMOSPRÁVY OBCE VLACHOVICE	49
11.2	ANALÝZA RIZIK METODOU ČLA	54
11.3	NÁVRH ŘEŠENÍ	59
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	65

ÚVOD

Dnešní svět provázejí tak jako dříve i z důvodu jeho přetechnizování různé mimořádné či krizové situace, hromadná neštěstí, přírodní katastrofy nebo pohromy. Se všemi těmito situacemi jsme denně seznamováni přes média, která je používají jako záminku pro nalákání diváků. Je zřejmé, že i přes používané pokročilé technologie se neubráníme v běžném životě situacím, kdy je ohroženo lidské zdraví, lidský život, životy zvířat, či „pouze“ ohrožen majetek občanů, případně hrozí jeho poškození. V zájmu každého člověka a státu jako instituce je omezit množství těchto situací. Je zřejmé, že to nelze provést ve všech případech, proto naší snahou je maximálně snížit negativní následky těchto situací.

Tato oblast veřejného života byla v blízké historii zanedbávána. Až na základě rozsáhlých povodní na přelomu tisíciletí, na základě živelných pohrom ve formě stále častějších a následky větších větrných smrští, a také rozsáhlejších nehod v oblasti průmyslových závodů a jejich nových technologií, se situace v oblasti ochrany obyvatelstva výrazně zlepšuje. Tím je myšleno informování občanů, jejich školení ve smyslu postupů, a také postupů státu a samosprávy obcí, jež je předmětem této práce.

Teoretická část práce je zaměřena na platnou legislativu v oblasti mimořádných situací a krizového řízení. Jsou popsány orgány samosprávy obcí a jejich začlenění do řízení státu jako celku. Dále jsou vedeny stupně mimořádných událostí a druhy vyhlášených poplachů, a také náhled na Integrovaný záchranný systém jako státní složku, jež se má účastnit záchranných prací a také likvidace následků mimořádných událostí. Závěr teoretické části práce je věnován krizovému řízení, tak jak je zakotveno v platné legislativě České republiky. Jsou ukázány jednotlivé stupně krizového řízení, krizové plánování a také analyzovány krizové plány, jež jsou ve své podstatě návody na postup samosprávy v případě mimořádné události.

Cílem práce je analyzovat postup samosprávy v případě mimořádné události. V případě naší práce se jedná o postup samosprávy obce Vlachovice – Vrbětice v případě výbuchu muničního skladu, který se nachází v katastrálním území této obce a jejíž občané byli tímto výbuchem (výbuchy) dotčeni. Praktická část je uvozena popisem obce a jejím geografickým začleněním do krajiny. Zmíněna je také historie obce. Jsou popsány události následující po výbuchu muničních skladů včetně reakcí státních složek a samosprávy dotčených obcí. Na základě seznamu činností je posouzen postup samosprávy obce a následně provedeno vyhodnocení. V závěru práce je navrženo opatření ke zvýšení efektivity činnosti samosprávy, aby kapacity a zdroje obce byly vynaloženy v případě mimořádné události účelně a efektivně.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ POJMY

1.1 SAMOSPRÁVA

Samospráva je vykonávána jinou institucí než státem. Je nezávislá na státu a relativně samostatná. Samospráva vzniká ze sebeomezení státu – omezuje držitel státní moci. Výhodou samosprávy je, že je blíže spravovanému subjektu než vnější a centrální zařízení, samosprávu jde členit na územní a zájmovou. [1]

1.2 Orgány samosprávy

1.2.1 Obce, obce s rozšířenou působností

Obec je základním územním samosprávným celkem, jeho fungování a zřízení se řídí zákonem o obcích č. 128/2000 Sb. [2] [3]

Orgány obce:

- zastupitelstvo (rozhoduje ve věcech v samotné působnosti obce)
- rada obce (výkonný orgán zastupitelstva)
- starosta (zastupuje obec navenek)
- obecní úřad (plní úkoly, které mu byly zastupitelstvem nebo radou obce)
- zvláštní orgány obce [3]

Obce s rozšířenou působností, tedy obce III. Stupně, stanovuje zákon č. 314/2002 Sb. Tyto obce převzaly většinu z přenesené působnosti již zaniklých okresních úřadů.

Orgány obce s rozšířenou působností:

- starosta obce s rozšířenou působností
- obecní úřad obce s rozšířenou působností

Bezpečnostní rada obce

Bezpečnostní rada obce určená podle § 15 odst. 4 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. [4] Její předsedou je starosta obce, který jmenuje členy rady obce. Bezpečnostní rada se skládá ze zástupců veřejné správy a zástupců jednotlivých složek IZS. Bezpečnostní rada obce projednává zprávu o činnosti a připravenosti složek integrovaného systému umístěných ve správním obvodu určené obce. Vnější havarijní plán a podmínky nouzového přežití obyvatelstva.

1.2.2 Kraje

Kraj je územní jednotka, většinou větší než okres a menší než stát, případně země. Má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří s nimi. Orgány kraje tvoří zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman kraje, zvláštní orgány kraje a krajský úřad.

Zastupitelstvo kraje je základním orgánem kraje, který spravuje kraj v rozsahu stanoveném zákonem o krajích.

Rada kraje je výkonný orgán kraje v samostatné působnosti. Za své činnosti odpovídá zastupitelstvu kraje. Členy rady kraje jsou hejtman, náměstci hejtmana a další členové rady. [5]

Bezpečnostní rada kraje

Bezpečnostní rada kraje je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman kraje, který jmenuje členy bezpečnostní rady kraje. Na jednání bezpečnostní rady se posuzuje a porovnává stav připravenosti na krizové situace na území kraje. Na jednání mohou být přizvány i jiné osoby, pokud jejich přítomnost je nezbytná k posouzení stavu připravenosti na krizové situace. Bezpečnostní rada má nejvýše 10 členů a uskutečňuje se dvakrát ročně. Jednání rady se řídí jednacím řádem a je neveřejné. [6]

2 MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST (MU)

Mimořádná událost je definována zákonem o Integrovaném záchranném systému dále jen „IZS“ jako škodlivé působení jevů a sil vyvolané přírodními jevy, činností vyvolaných člověkem a také havárie, které ohrožují zdraví, život, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení ZaLP. [7]

2.1 MU a stupně poplachu

V závislosti na druhu a rozsahu MU jsou vyhlášovány stupně poplachu. Stupně poplachu vyhláší velitel zásahu nebo OPIS. Rozlišují se 4 stupně poplachu.

2.1.1 První stupeň poplachu

Je vyhlášen v takových případech, kdy MU ohrožuje jednotlivé osoby, jednotlivý objekt nebo jeho část, kde jsou složité podmínky pro zásah nebo území do plochy 500m² (0-10 postižených).

2.1.2 Druhý stupeň poplachu

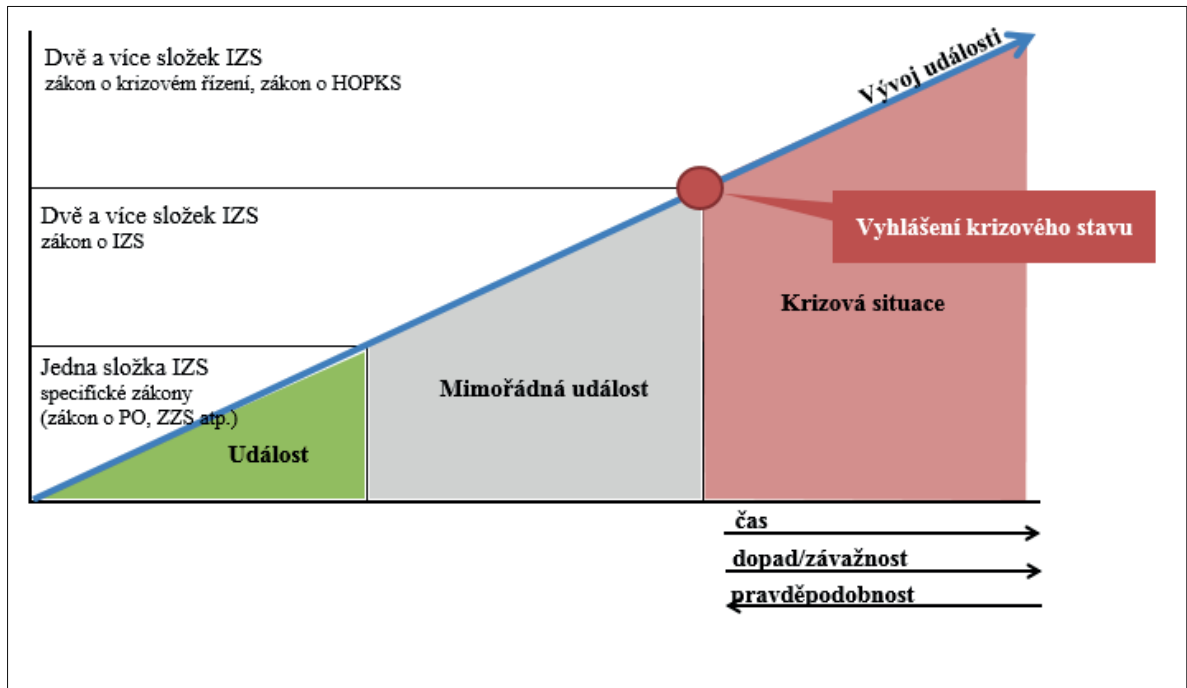
Je vyhlášen při mimořádné události tehdy, když ohrožuje nejvýše 100 osob, víc než 1 objekt se složitými podmínkami pro zásah, cenný chov zvířat, jednotlivé dopravní prostředky anebo území do plochy 10 000 m². Je nezbytná koordinace velitelem zásahu (11-100 postižených).

2.1.3 Třetí stupeň poplachu

Pro mimořádnou událost je vyhlášen v případě ohrožení, více než 1 000 osob, část areálu podniku a obce, soupravy železniční přepravy, povodí řek, plochy území do 1 km², několik chovů hospodářských zvířat, pokud jde o hromadnou havárii v silniční nebo v letecké dopravě. Zásah je koordinován velitelem zásahu, místo zásahu může být rozděleno na sektory a úseky (101-1000 poškozených).

2.1.4 Zvláštní stupeň poplachu

Stupeň poplachu je vyhlášen pro mimořádnou událost v takovém případě, kdy je ohroženo více než 1 000 osob, plochy území nad 1 km² a celé obce. Zásah je koordinován velitelem zásahu za pomoci štábu, místo může být rozděleno na sektory a úseky. Složky IZS jsou povinny řídit se rozkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty nebo hejtmana kraje. V Praze primátora hlavního města nebo ministra vnitra (nad 1000 poškozených). [7] [8]

Obrázek 1 – Mimořádná událost a stupně poplachu [7]

3 INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM (IZS)

IZS je systém pravidel spolupráce a koordinace záchranných a bezpečnostní složek orgánů státní správy a samosprávy, právnických a fyzických osob při provádění záchranných prací a přípravě na mimořádnou událost.

3.1 Složky IZS

Základními složkami IZS :

- HZS ČR
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného krytí
- Policie ČR
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby

Ostatní složky IZS :

- Obecní policie
- Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- Orgány ochrany veřejného zdraví
- Neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím
- Zařízení civilní ochrany [7] [9]

3.1.1 Koordinace složek IZS

Koordinací složek IZS při zásahu se rozumí koordinaci záchranných a likvidačních prací.

Spočívá hlavně ve vyhodnocení rozsahu a druhu MU, uzavření místa zásahu a zákaz vstupu osob, záchrana bezprostředně ohrožených osob, majetku, zvířat, poskytnout rychlou zdravotnickou pomoc zraněným osobám, přijetí nezbytných opatření pro ochranu života osob.

Koordinace složek je prováděna velitelem zásahu v prostoru předpokládaných účinků MU na taktické úrovni, informačním nebo operačním střediskem IZS na operační úrovni, nebo starostou obce s rozšířenou působností, hejtman kraje a v Praze primátorem nebo Ministerstvem vnitra a ostatními orgány. [7]

4 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ

KŘ je souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a organizování, plánování, kontrolu a realizaci činností prováděných v souvislosti s přípravou na KS a jejich řešením. Aby mohl stát plnit zákonem stanovené základní povinnosti za KS, využívá se systém krizového řízení, který je aplikován v oblasti krizové připravenosti, tak při řešení vzniklých KS. V oblasti krizového řízení se pracuje se základními pojmy, jako je krizové řízení, krizová situace, krizová opatření, pracovní povinnost, pracovní výpomoc a věcný prostředek. [2]

4.1 Orgány krizového řízení (OKŘ)

OKŘ zabezpečuje analýzu a vyhodnocení možných ohrožení, organizování, plánování, realizaci a kontrolu činností v souvislosti s přípravnými opatřeními, řešením KS. [7]

4.1.1 Vláda

Vláda zřizuje Ústřední krizový štáb, ukládá úkoly ostatním orgánům KŘ a kontroluje jeho činnost, určuje ministerstvo nebo jiný správní úřad pro koordinaci přípravy na řešení KS. Za stavu ohrožení nebo nouzového stavu státu může vláda omezit na nezbytně dlouhou dobu svobodu pobytu a pohybu ve vymezeném prostoru postiženého nebo ohroženého KS, právo na nedotknutelnost osob a obydlí při evakuaci. Uložit povinnost poskytnout věcné prostředky. Omezit právo provozovat podnikatelskou činnost. Může omezit vlastnické a užívací právo PaFO k majetku, z důvodu ochrany života a zdraví, majetku nebo životního prostředí, které je ohroženo KS. [7] [10]

4.1.2 Ministerstva a jiné ústřední správní úřady

Zřizují krizový štáb jako pracovní orgán k přípravě KS a jejich řešení, zpracovávají krizový plán, který schvaluje ministr nebo vedoucí jiného správního úřadu. Na vyžádání poskytují podklady ministerstvům, krajským a obecním úřadům. Vyžadují potřebné podklady od krajských úřadů a obecních úřadů. Kontrolují plány krizové připravenosti subjektů KI a ochrana prvků KI, každá dva roky poskytují MV informaci o provedených kontrolách subjektů evropské KI. Také jednou ročně poskytují MV informaci o ochraně evropské KI včetně údajů o hrozbách, zranitelnosti a zjištěných rizicích. Provádějí analýzy ohrožení a v rámci prevence odstraňují nedostatky podle právních předpisů, které by mohly vést ke vzniku KS. Organizují okamžité úpravy nezbytných veřejných zařízení pro přežití

obyvatelstva a provádějí analýzy ohrožení, odstraňují nedostatky, které by vedly ke vzniku KS. [10]

4.1.3 Česká národní banka (ČNB)

ČNB při přípravě na KS jejich řešení zřizuje KŠ, provádí analýzy ohrožení a odstraňuje nedostatky, které by vedly ke vzniku KS. S vládou projednává krizové opatření, která se dotýkají ČNB, spolupracuje s ministry a jinými ústředními správnými orgány a zpracovává krizový plán. Krizový plán schvaluje guvernér České národní banky. [7] [10]

4.1.4 Orgány kraje v oblasti KŘ a další orgány s působností na území kraje

- Hejtman kraje

Hejtman kraje zajišťuje připravenost kraje na řešení KS, řídí a kontroluje přípravná opatření, zřizuje a řídí krizový štáb kraje, zřizuje a řídí bezpečnostní radu kraje a schvaluje krizový plán kraje.

Hejtman kraje v době KS koordinuje nouzové ubytování, nouzové zásobování potravinami a pitnou vodou a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva. Provádí opatření k ochraně obyvatelstva a koordinuje zajištění ochrana majetku v místě, kde byla provedena evakuace.[5]

- Krajský úřad

Krajský úřad plní úkoly podle krizového plánu a za účelem plnění těchto úkolů zřizuje pracoviště krizového řízení. Plní úkoly působnosti uložené mu zákonem zastupitelstvem kraje a radou kraje a napomáhá činnosti komisí a výborů, Také vykonává zákonem stanovenou státní správu. Krajský úřad se dělí za zákona na oddělení a odbory. Tvoří jej a ředitel a zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu. V čele jednotlivých oddělení a odborů stojí vedoucí. Vedoucí odboru jmenuje a odvolává na návrh ředitele rada kraje. [7] [10]

- Hasičský záchranný sbor kraje

HZS kraje při přípravě na KS a jejich řešení provádí analýzy ohrožení a vede přehled možných rizik, zpracovává KP ORP a KPK. Plní úkoly stanovené hejtmanem a se starostou v rozsahu KP ORP a vytváří podmínky pro činnost krizového štábu ORP a krizového štábu

kraje. Je oprávněn vyžadovat, shromažďovat a evidovat údaje o počtech zaměstnanců ve výrobních provozech, kapacitách ubytovacích, zdravotnických a stravovacích zařízení. [8]

- *Policie ČR*

Zajišťuje připravenost k řešení KS spojený s veřejným pořádkem a vnitřní bezpečností na území kraje. Plní rovněž úkoly podle trestního řádu, předpisy Evropských společenství a mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu České republiky. Policie ČR je podřízena ministerstvem vnitra. Tvoří jí policejní prezident, útvary s celostátní působností, krajská ředitelství policie a útvary zřízené v rámci krajských ředitelství. [8]

4.1.5 Orgány obce s rozšířenou působností (ORP)

- *Starosta ORP*

Starosta ORP řídí a zřizuje bezpečnostní radu ORP, schvaluje krizový plán ORP, zřizuje a řídí krizová štáb ORP. Za krizové situace zajišťuje provedení krizových opatření v podmínkách správního obvodu ORP a plní úkoly stanovené hejtmanem. Odpovídá za využívání komunikačních a informačních prostředků a pomůcek krizového řízení. Od hasičského záchranného sboru vyžaduje údaje podle § 15 ods.3. [11]

- *Obecní úřad ORP*

Obecní úřad ORP plní úkoly podle krizového plánu, vede evidenci údajů o stavu ohrožení státu a nouzového stavu. Provádí záchranné a likvidační práce a ochranu obyvatelstva Podle právních předpisů odstraňuje nedostatky, které by mohly vést ke vzniku krizové situace. Za účelem plnění těchto úkolů zřizuje obecní úřad ORP pracoviště krizového řízení. Vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob za stavu nebezpečí. [11] [7]

4.1.6 Orgány obce

- *Starosta obce*

Starosta obce plní úkoly stanovené starostou obce ORP, jejich řešení a úkoly, za krizové situace zajišťuje provedení stanovených krizových opatření v podmínkách správního obvodu obce. V době KS nařizuje a organizuje evakuaci osob, zabezpečuje varování a informování osob nacházející se na území před hrozícím nebezpečím. Pokud starosta neplní úkoly během KS, stanovené krizovým zákonem, může hejtman převést jejich výkon na zmocněnce.

- *Obecní úřad*

Obecní úřad organizuje přípravu obce na KS, obecnímu úřadu ORP poskytuje podklady a informace potřebné ke zpracování KP ORP, zajišťuje veřejný pořádek. Za stavu nebezpečí vede evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob za stavu nebezpečí. Také plní úkoly stanovené KP ORP. [7]

4.2 Krizové plánování

Krizové plánování se rozumí celek ucelených metod, postupů a opatření, které užívají příslušné orgány a určené subjekty k přípravě a odezvě na činnosti v KS. [12]

4.3 Krizové plány

Je základním plánovacím dokumentem obsahující souhrn krizových postupů a opatření k řešení krizových situací. Jeho účelem je vytvořit podmínka pro zajištění připravenosti na KS. Je potřeba nejprve definovat míry rizika a hrozby, rozsah ohrožení. [2]

4.3.1 Zpracovatelé krizového plánu

KP se dělí:

- Objektové – krizový plán ministerstev a jiných ústředních správních úřadů
- Územní – zpracovávají se pro konkrétní území

4.3.2 Struktura krizového plánu

Krizový plán se dělí na základní část, operativní část a pomocnou část.

- Základní část obsahuje charakteristiku organizace KŘ, přehled analýzy ohrožení a možných zdrojů a rizik. Přehled prvků KI a evropských prvků KI určeným příslušným ministerstvem a evropských prvků KI nacházející se na území kraje (jen v KP kraje).
- Operativní část obsahuje plán nezbytných dodávek, přehled krizových opatření a způsob zajištění jejich provedení. Také plní způsob regulačních opatření a přehled plánů zpracovaných podle zvláštních právních předpisů.
- Pomocná část obsahuje geografické podklady, podklady související s připraveností na KS. Typový plán, který příslušné ministerstvo nebo jiný ústřední správní orgán zpracovává ve své působnosti a stanoví pro konkrétní druh KS typové postupy a vzor rozhodnutí o vyhlášení stavu nebezpečí (jen v KP kraje). [7]

4.4 Krizová komunikace

Krizová komunikace se rozumí přenos informací mezi státními orgány, územními správními orgány a mezi složkami IZS za využití datového a hlasového přenosu informací veřejné telekomunikační sítě a vybrané části neveřejných telekomunikačních sítí. Může mít také formu verbální i neverbální. Svým charakterem jde především o interpersonální, jedno i dvousměrnou, meziosobní, veřejnou, skupinovou a masovou komunikaci. Cílem krizové situace je uvolnit správné informace ve správný čas a na správném místě. [13]

- **Krizová komunikace složek IZS**

Při provádění záchranných a likvidačních prací se použije krizová komunikace.

Rozumí se tím především přenos informací mezi státními orgány, územními samosprávnými orgány a složkami IZ.

5 KRIZOVÉ SITUACE

Krizovou situací je mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo sta ohrožení státu.

5.1 Havárie s únikem nebezpečných látek

Havárie s únikem nebezpečných látek je časově a prostorově ohraničená událost, částečně nebo zcela neovladatelná, která vznikla užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečné látka vyráběna, používána a zpracovávána, přepravována nebo skladována a vede k bezprostřednímu nebo následnému závažnému poškození a ohrožení života a zdraví občanů, hospodářských zvířat, životního prostředí a škodě na majetku.

Technologická havárie se projevuje únikem nebezpečných látek, výbuchem nebo požárem, během výroby a skladování chemických látek.

Hrozbu představuje víc než 500 000 chemických látek, které se dělí:

- výbušniny
- hořlaviny
- žíraviny
- toxické látky
- vysoce toxické látky
- dráždivé látky
- žíravé
- oxidující
- karcinogenní

Únik nebezpečné látky ohrožuje nejen lidi a zvířata, ale ekosystém jako celek.

Jak se chovat při úniku nebezpečných látek:

V uzavřených prostorách - budovu neopouštět, dostat se do vyšších podlaží, nikdy nesestupovat do místa havárií pod úroveň terénu, zamezit proudění vzduch (vypnou ventilaci a klimatizaci, uzavřít dveře a okna, utěsnit skuliny okolo oken).

Ve volném prostranství - nepřibližovat se k místu havárie, vyhledat úkryt ve vyšších patrech nejbližších budov, použít improvizované ochrana chrániče očí, dýchacích cest a povrchu těla, není-li v dosahu žádný úkryt, co nejrychleji opustit místo s ohledem na směr větru.

Základní opatření přijímaná a koordinovaná orgány veřejné správy - varování obyvatelstva, poskytnutí tísňových informací, evakuace obyvatelstva, zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva, dekontaminace osob, dopravních prostředků a objektů, monitorování situace, zdravotnická pomoc, regulace používání potravin, krmiv a vody, zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti. [14]

5.2 Požár

Požárem se rozumí nežádoucí hoření, při kterém dojde k úmrtí nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na životním prostředí a na materiálních hodnotách.

Třídy požárů jsou vymezeny normou ČSN EN 2 Třídy požárů.

Třídy požáru dělíme podle skupenství hořících látek:

- Třída A - požáry pevných látek, hořením je zpravidla provázeno žhnutím (dřevo, papír, textil)
- Třída B – požáry látek nebo kapalin přecházejících do kapalného skupenství (benzín, nafta, dehet)
- Třída C – požáry plynů (vodík, metan, propan)
- Třída D – požár lehkých alkalických kovů (slitiny hliníku, hořčík)

Při vypuknutí požáru je potřeba k lokalizaci a likvidaci požáru zajistit spolupráci a koordinovaný postup jednotek s obsluhou zařízení k záchraně obyvatelstva, evakuaci osob, určení zón s charakteristickým nebezpečím, zastavení přítoku nebezpečných látek do prostoru hoření. [15]

5.3 Výbuch

Výbuch nebo exploze je fyzikální jev, při němž dochází k prudkému uvolnění energie a prudkému zvýšení tlaku a teploty. Tato změna se rozšíří a vznikne nárazová vlna.

Výbuchy můžeme rozdělit podle příčiny vzniku lokálního uvolnění:

- Mechanický výbuch při překročení tlaku kapaliny a plynu v uzavřené nádobě dochází k destrukci materiálu.
- Elektrický výbuch mezi místy s vysokým rozdílem elektrického potenciálu dochází k přeskoce výboje.
- Jaderný výbuch vznikne jako důsledek termonukleární nebo nukleární reakce.

- Termonukleární reakce je důsledek slučování jader lehkých plynů za vzniku těžších jader
- Nukleární reakce jako výsledek štěpení jádra těžkých atomových jader a je příčinou výbuchu atomové bomby.
- Chemický výbuch vzniká rozkladem chemických sloučenin, s pojeným s velkým množstvím tepla a plynů. [16]

6 KRIZOVÁ LEGISLATIVA V SAMOSPRÁVĚ

6.1 Související zákony, vyhlášky a normy

Zákony:

- Ústava
- Ústavní zákon o bezpečnosti ČR č. 110/1998 Sb.
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení
- Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatření pro krizové stavy
- Zákon č. 239/200 Sb., o IZS a změně některých zákonů
- Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR
- Zákon č. 133/2006 Sb., o požární ochraně
- Zákon oč. 273/2008 Sb., o Policii České republiky
- Zákon č. 374/2001 Sb., o zdravotnické záchranné službě
- Zákon č. 224/2015Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami

Vyhlášky:

- Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 61/2013 Sb., o rozsahu informací poskytovaných o chemických směsích, které mají některé nebezpečné vlastnosti
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 241/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany
- Vyhláška Státního úřadu pro jadernou bezpečnost č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění ochrana obyvatelstva

Směrnice:

- Směrnice Ministerstva vnitra MV-76085-1/PO-OKR-2011, metodika zpracování krizových plánů podle § 15 až 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5
- Směrnice Ministerstva vnitra č. j. MV-117572-2/PO-OKR-2011, kterou se stanoví jednotná pravidla organizačního uspořádání krizového štábu kraje, krizového štábu obce s rozšířenou působností a krizového štábu obce
- Směrnice náčelníka GŠ AČR k nasazování sil a prostředků A ČR v součinnosti se složkami integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky

6.2 Koncepce ochrana obyvatelstva

Koncepce ochrana obyvatelstva představuje strategický plánovací dokument, která je výchozím podkladem zejména pro zpracování Bezpečnostní strategie ČR.

Problematika ochrana obyvatelstva v ČR je obsažena v právních předpisech, také na bázi dokumentů nelegislativního charakteru (koncepce). Koncepce představuje podrobný popis a rozpracování struktury systému ochrany obyvatelstva se stanovením úkolů a termínu pro jejich splnění.

Zpracování koncepce je zakotveno v zákonu o IZS a je v gesci MV-GŘ HZS ČR. Na zpracování koncepce není žádoucí a ani možné, aby se podílelo pouze MV, ale je nezbytně nutná součinnost s ostatními orgány veřejné správy. Výsledkem je pak provázaný dokument, který řeší komplexně problematiku ochrana obyvatelstva v celé její šíři.

Koncepce stanoví další postup rozvoje významných oblastí ochrany obyvatelstva, jako je třeba vzdělání a výchova, věcné zdroje, věda, výzkum, úkoly ochrana obyvatelstva, krizového řízení.

Pro splnění strategických vizí a cílů v oblasti ochrany obyvatelstva. Je nutné se zaměřit na následující priority rozvoje ochrany obyvatelstva jako je širší zapojení PaPFO do přípravy krizové situace a mimořádné události, zapojení občanů do systému ochrany obyvatelstva a cílová podpora vědy a výzkumu, vývoje. Zvýšení ochrany a odolnosti prvků kritické infrastruktury. [7] [17]

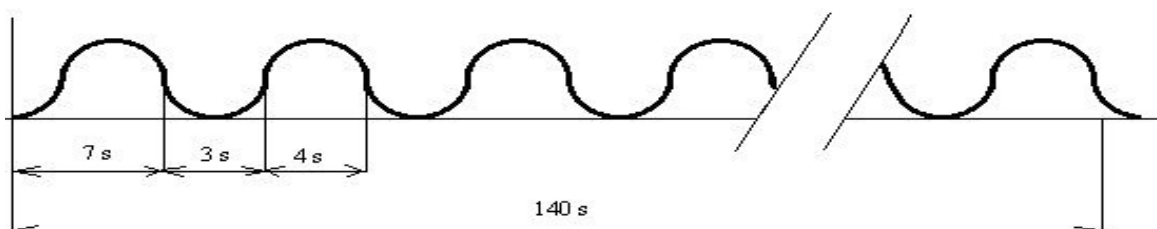
7 KRIZOVÉ ŘÍZENÍ A POSTUP SAMOSPRÁVY PŘI OCHRANĚ OBYVATELSTVA

Krizové řízení je souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na vyhodnocení a analýzu bezpečnostních rizik a plánování, kontrolu a realizaci činností prováděných v souvislost s přípravou na KS a jejich ochranu nebo řešení kritické infrastruktury. Mezi základní povinnosti orgánu krizového řízení zejména patří varování, evakuace a nouzové přežití obyvatelstva. [7]

7.1 Varování

K varování obyvatelstva slouží varovný signál „všeobecná výstraha“. Signál má být kolísavý o délce 140 s. Může být po sobě 3x opakován. Po zaznění signálu následují verbální informace, mezi ně patří:

- všeobecná výstraha
- nebezpečí zátopové vlny
- chemická havárie
- radiační havárie

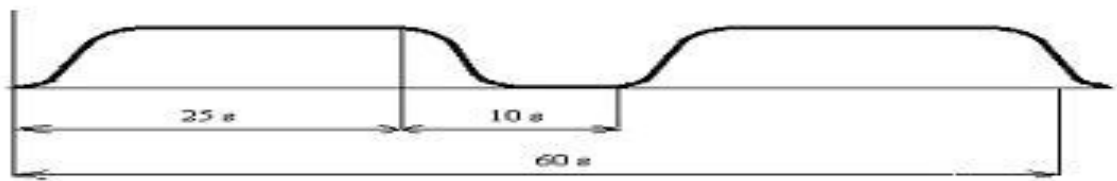
Obrázek 2 - Signál „všeobecná výstraha“ [7] [18]

Varování musí být včasné, stručné, důvěryhodné a srozumitelné, musí být určeno pouze pro ohrožené obyvatelstvo. Občany je nutné informovat o odvolání ohrožení, buď prostřednictvím megafony, osobní schůzkou nebo prostřednictvím ENS (spuštění verbální informace „konec poplachu“ bez předchozího signálu).

O varování obyvatelstva je oprávněn rozhodnout starosta obce, velitel zásahu a OPIS IZS.

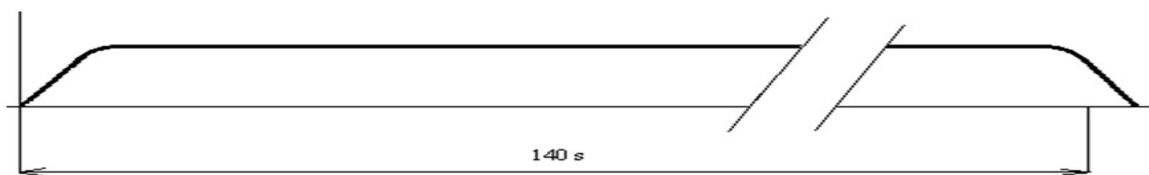
Možné použít i požární poplach a zkušební ton.

Požární poplach slouží ke svolání členů JPO, přerušovaný ton délky 60 s.

Obrázek 3 - Signál „požární poplach“ [17]

Zkušební ton slouží k ověření provozuschopnosti, táhlý signál o délce 120s.

Obrázek 4 - Signál „zkušební ton“ [17]

7.2 Evakuace

Evakuace je jednou z nejdůležitějších a nejrozšířenějších opatření, které se používají při ochraně obyvatelstva před hrozícími následky vzniklých KS nebo MU.

Evakuaci můžeme rozdělit na plošnou a objektovou.

- Plošná evakuace zahrnuje evakuační opatření pro obyvatelstvo části nebo celého urbanistického celku nebo se provádí pro větší prostor.
- Objektová evakuace zahrnuje zahrnující evakuační opatření pro obyvatelstvo jedné obytné budovy nebo malého počtu obytných budov a správních budov.

Způsob provádění evakuace se provádí přemísťováním osob z místa hrožených MU do míst, které zajišťují pro obyvatelstvo náhradní stravování a ubytování.

Zabezpečení evakuace z hlediska odborného zajištění rozlišujeme:

- zdravotnické zabezpečení evakuace
- pořádkové zabezpečení evakuace
- dopravní zabezpečení evakuace
- mediální zabezpečení evakuace
- zabezpečení zásobování, ubytování a distribuci zásob [7] [19]

7.3 Ukrytí

Při mimořádné události kontaminace nebezpečnými látkami je doporučeno občanům provést ukrytí improvizovaným způsobem. Osoby, které se nachází ve vozidle nebo venku, musí urychleně vyhledat nejbližší budovu a nevycházet, dokud nebezpečí nepomine. Pokud okolnosti nedovolí opustit vozidlo, je třeba neotvírat okna a vypnout ventilaci.

V případě vojenského ohrožení, lze se ukrýt před účinky zbraní hromadného ničení, využít improvizované a stálé úkryty.

Improvizovaný úkryt je využíván v případě ochrání obyvatelstva před účinky nebezpečných látek.

Stálý úkryt je trvalý prostor v podzemní části stavby, který je uveden v evidenci stálých úkrytů, musí mít filtroventilační vybavení, slouží k ochraně obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení, vlastník stálého úkrytu je povinen udržovat stavbu v dobrém stavu, tak aby nedošlo k jejímu poškození.

Havarijní plán kraje obsahuje plán ukrytí obyvatelstva se stanovením zásad zabezpečení ukrytí, přehled stálých úkrytů po správních obvodech ORP.

Podle zákona o IZS obecní úřady obcí a HZS krajů mají povinnost vést evidenci těchto staveb. Vedení evidenčních listů jednotlivých úkrytů. Z této kartotéky vychází digitální evidence stálých úkrytů v informačním systému GIS OO.

Z evidence lze vyřadit úkryt pro nevyhovující stav z podnětu HZS kraje nebo na žádost vlastníka úkrytu. Rozhodnutí HZS kraje z evidence o vyřazení úkrytu může být podkladem pro řízení stavebního úřadu o odstranění stavby. [7] [20]

7.4 Nouzové přežití obyvatelstva

Nouzové přežití je soubor postupů a činností příslušných orgánů, zainteresovaných subjektů a samotných občanů s cílem minimalizovat negativní dopady mimořádné události na životy a zdraví postiženého obyvatelstva. Jedním z opatření, které s problematikou nouzového přežití obyvatelstva souvisí a které se přijímá při vyhlášení některého z krizových stavů, je evidence údajů o přechodných změnách pobytu osob.

Mezi opatření patří:

Nouzové zásobování potravinami mohou být využívána funkční část distribuční sítě, částečně lze využít humanitární pomoc, k zabezpečení stravování mohou být využity mobilní stravovací zařízení stálá stravovací zařízení a hromadné výdejny stravy.

Nouzové ubytování bude přednostně poskytováno v zařízeních a budovách, které patří obcím, městům či krajům, je zde možné připravovat i stravu. Mimo jiné je možné využít k ubytování i soukromé zařízení např. hotely, kempy, soukromé domy, atd.

Nouzové zásobování pitnou vodou se rozumí zabezpečení pitné vody pro obyvatelstvo v takovém nezbytném množství pro jeho přežití a pro nezbytně dlouhou dobu potřebnou pro obnovení zásobování pitnou vodou.

Nouzové dodávky energií se týkají elektrické energie, tepla a plynu, je třeba zabezpečit zásobování zdravotnických zařízení, sociálních zařízení a objektů s nouzově ubytovanými osobami.

Nouzové základní služby obyvatelstva je plánováno hlavně v těchto komoditách: hygienické potřeby, ošacení, lékárny, sklenářství, prádelny a čistírny, pohonné hmoty, tuhá paliva, pohřební služby, ostatní služby.

Poskytování humanitární pomoci je souhrn opatření v duchovní, materiální, zdravotní, právní a sociální oblasti, které poskytují skupiny, jednotlivci, spolky a nestátní organizace, cílem těchto opatření je zlepšení životních podmínek obyvatelstva. [7] [21]

7.5 Evidence a kontrola

Orgány krizového řízení v mezích své působnosti jsou oprávněny kontrolovat dodržování krizového zákona a předpisů.

Kontrolní činnost vykonává:

- kontrolu HZS kraje vykonává MV
- kontrolu u ORP vykonává HZS kraje spolu s krajským úřadem
- kontrolu u obce vykonává HZS kraje spolu s obecním úřadem ORP
- kontrolu u kraje provádí MV ve spolupráci s příslušným ministerstvem
- kontrolu u PaPFO vykonává orgán krizového řízení
- kontrolu v zařízeních zpravodajských služeb a NBÚ, tato kontrola může být vykonána jen se souhlasem příslušného ředitele [7]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 OBEC VLACHOVICE – VRBĚTICE

Praktickou část této práce je zaměřena na analýzu konkrétního postupu samosprávy obce Vlachovice - Vrbětice během nedávného výbuchu a následného požáru v blízkém muničním skladu. Vzhledem k této události byla nucena samospráva obce provádět činnosti v oblasti krizového řízení a je tak možno analyzovat její postup a vyhodnotit rizika, se kterými se krizový štáb obce potýkal. Závěrem je možno provést vyhodnocení této analýzy a následně navrhnout změny v postupu činnosti samosprávy obce v případě obdobné krizové situace ohrožující lidské životy, zdraví a majetek obyvatel obce.

8.1 Představení obce

Obec Vlachovice – Vrbětice se nachází nedaleko města Valašské Klobouky ve Zlínském kraji. Jedná se o severní část chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Její název je odvozen od jediných dvou místních částí, kterými jsou právě Vlachovice a Vrbětice. V této obci žije v současnosti cca 1500 obyvatel.

První písemná zmínka o obci Vlachovice pochází z roku 1261 a už téměř po 100 letech se objevují zmínky o jejích obyvatelích, zdejším šlechtickém rodu Vlachovských. V souvislosti s jejich zmínkami prameny uvádějí, že sídlem tohoto rodu byly dvě oblasti, a to sídliště Hradištko a Kaštýl.

V první polovině 16. století tento rod o sídliště přichází a vzhledem ke svému velkému zadlužení jej prodávají Václavu Podstatskému z Prusinovic. Za jeho držení je roku 1556 obec Vlachovice povýšena na městečko. Ke konci 16. století je městečko pod nadvládou uherské šlechty a v 17. a 18. století střídavě přepadáváno a ničeno tatarskými vojáky a uherskými rebely.

Mezi nejznámější historické a sakrální památky obce patří kostel sv. Michaela Archanděla, který je postaven v gotickém stylu a zmínky o jeho založení spadají do 50. let 16. století. Dále pak v obci nalezneme známou sochu svatého Jana Nepomuckého, která je datována do roku 1711, sochu svatého Floriána datovanou do roku 1869, kapli Nejsvětější trojice z druhé poloviny 19. století, stejně tak jako roubenou zvoničku.

Obrázek 5 – Letecký pohled na obec Vlachovice – Vrbětice [22]

Západní okraj obce Vlachovice – Vrbětice je tvořen kopcem s názvem Hradisko, na jehož východní straně jsou pozůstatky bývalé tvrze ze 13. století se stejným jménem. Tyto pozůstatky dnes již tvoří pouze terénní vlny v krajině. Jižní část obce je na své hranici tvořena bývalou vodní tvrzí pod názvem Kaštýl. K vlastní tvrzi, jež zanikla na konci 18. století, byl následně přistavěn panský dvůr datovaný do roku 1715. Část tohoto panského dvora stojí dodnes. Mezi další architektonické skvosty obce patří například roubené „sušírny“ ovoce a bylin z 19. století.

Jak již bylo výše zmíněno, obec Vlachovice – Vrbětice se nachází ve Zlínském kraji nedařleko Valašských Klobouk. Jedná se o mikroregion Jižní Valašsko a Ploština. Obě dvě výše uvedené místní části se rozkládají na rozloze 2230 ha.

Geograficky jsou Vlachovice podhorskou obcí. Je umístěna do údolí mezi Bílými Karpaty na východě a Vizovickou vrchovinou na západě. Nadmořská výška Vlachovic činí cca 350 metrů nad mořem. Nejvyšší vrchol nacházející se v katastrálním území obce Vlachovice je vrchol Vysoká (Lázky), který se nachází v nadmořské výšce 646 metrů nad mořem. Obec je na základě těchto geografických charakteristik velmi zajímavým cílem pro pěší či cyklistickou turistiku. To umocňují navíc výše zmiňované sakrální památky. Tato jižní část Valašska je prozatím charakteristická menším objemem turistů v hlavní turistické sezóně.

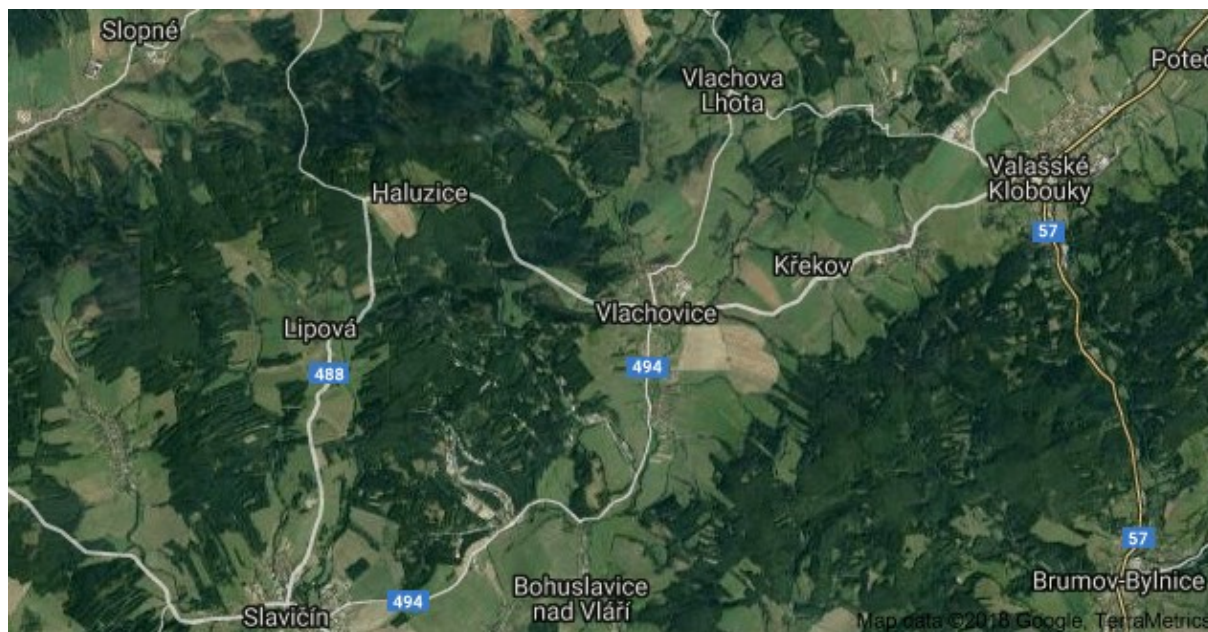
Obrázek 6 - Roubená zvonice [23]

Velké území tohoto katastrálního území zaujímá kopcovitá krajina, jež se odjakživa používala jako přirozené pastviny pro koně, skot a ovce. Pouze níže umístěná území jsou využívána jako zemědělská půda pro pěstování hospodářských plodin.

V obou místních částech obce nalezneme školy, školky, poštu, obecní úřad, dvě knihovny, kulturní dům, obchody, kostel, koupaliště a fitness centrum v jeho areálu. Koupaliště se stává přes léto centrem kultury, pořádají se zde kulturní akce pro širší veřejnost. Mimo tyto služby se v obci samozřejmě nachází několik restaurací a rodinných hospůdek. Nalezneme zde také sportovní areál s hřištěm na kopanou, plážový volejbal a víceúčelové hřiště.

8.2 Muniční sklady a okolí

Muniční sklady, kde došlo k výbuchům munice a jež jsou předmětem mé práce, se nachází v bezprostředním okolí měst a vesnic Slavičín, Vlachovice - Vrbětice, Haluzice, Lipová a Bohuslavice nad Vlárí. Areál je přímo dislokován v údolí Václavského potoka, oddělen hřbety okolních kopců. Rozdíl mezi hřbety podhůří a říčkou Vlárrou je značný, výškově se jedná o cca 230 metrů výškového rozdílu. Rozkládá se v sousedství bývalých Vlárských strojiren, které byly historicky částí areálu.

Obrázek 7 – Geografická situace [24]

V době vrcholící velké hospodářské krize začaly sílit snahy v rámci Československa o modernizaci a následné zvýšení množství výzbroje v rámci armády. Samostatné Československo bylo v době první republiky na špičce světového výzkumu ve vojenství a také vojenská výroba v rámci republiky byla velká i na evropské poměry. Hlavními výrobci zbraní u nás v období mezi rokem 1932 a počátkem druhé světové války v roce 1939 byly dvě zbrojovky, a to Česká zbrojovka a Plzeňská zbrojovka. Vývoz těchto dvou podniků, jež byly v soukromých rukou, byl velmi velký, a mnohdy se jednalo o export mimo doporučené země vládou Československa. Jinak řečeno, prodej zbraní a munice byl smluvně vázán i tam, kde to bylo v rozporu se zahraniční politikou země.

Na základě těchto skutečností bylo na nejvyšší úrovni rozhodnuto o vybudování továren, které by sloužily konkrétně ve vztahu k výrobě především munice a organizačně by byly podřízeny Ministerstvu národní obrany MNO. V letech 1936 až 1938 byla polovina státního rozpočtu určena pro modernizaci armády. Investice armády do průmyslu přesáhly v roce 1938 1,1 miliardy korun. Bezpečnostní situace v zemi a v rámci Evropy vzhledem k militantním snahám hitlerovského Německa donutila reformovat výrobu munice. Bylo rozhodnuto, že munice bude vyráběna po jednotlivých komponentech, aby nemohlo dojít ke zničení celé výroby určitého druhu munice. Tyto komponenty byly následně montovány do celků v takzvaných „laboračních stanicích nebo továrnách“.

O výstavbě muniční továrny v Bohuslavicích nad Vlárí bylo rozhodnuto v roce 1934 výnosem Ministra národní obrany. Továrna byla nazvána Vojenskou muniční továrnou a pod označením VMT-2 nebo následně VT-2 byla zaměřena na ženijní a dělostřeleckou municí. Z důvodu optimální dislokace uvedené továrny dokonce byla zřízena komise, která musela vybrat vhodné místo pro továrnu z několika destinací. Mezi tyto destinace patřily:

- Valašské Klobouky (Valašské Klobouky, Mirošov, Křekov, Lipina),
- Vlachovice (Vlachovice, Haluzice, Loučka),
- Návojně,
- Smolina (Smolina, Tichov, Lačnov),
- Vrbětice,
- Střelné,
- Rovné (Slovensko).

Výsledný výběr lokality pak jen potvrdil strategickou úlohu budované továrny. Údolí pod označením A, B a C byly vhodné pro navrhovaný komplex, projektová dokumentace předpokládala výstavbu 12 budov obslužných, 21 budov pro výrobu a 8 budov skladů. Celkově tedy v areálu mělo být 41 objektů. Plocha výstavby byla spočítána na 90 ha. Komplex výstavby muniční továrny v Bohuslavicích a vojenského muničního skladu ve Vlachovicích byl propojen železniční tratí.

Na základě obsazení Československa hitlerovským Německem došlo k převzetí těchto objektů okupačními vojsky a po dobu okupace byla továrny a muniční sklady využívány pod vedením Ing. J. Wiesnera.

Po ukončení druhé světové války byl areál využíván jak pro vojenskou, tak pro civilní výrobu. Nejdříve to bylo v rámci Zbrojovky Brno, následně Zbrojovky Vsetín. Areál byl až do 90. let dvacátého století využíván státními podniky, jež často měnily svůj název. Historie tak zná areál patřící pod Zbrojovka Slavičín, Valašské strojírny Slavičín, Závody říjnové revoluce Vsetín, VHJ - gen. ředitelství ZVS Brno, Vlárské strojírny Slavičín nebo DETONA n.p. Následně byl areál továrny privatizován a areál skladů podřízen Armádě České republiky.

Obrázek 8 - Muniční sklady [25]

Areál byl dlouhodobě nevyužíván, proto ho armáda na základě rozhodnutí ministra obrany předala do užívání Vojenskému technickému ústavu VTÚ a.s., který areál a jeho jednotlivé části pronajímal dalším uživatelům. Areál má délku cca 10 km. Nachází se zde přes 50 objektů, z nichž každý z objektů je o ploše 500–1000 m², přičemž ve 27 z nich byla uložena nespécifikovaná munice obsahující více než 1000 tun výbušné složky. Celkem zde bylo uloženo více než 7000 tun materiálu. Vojenský technický ústav s nimi měl uzavřenu smlouvu. Střežení areálu bylo do roku asi 2006 prováděno Armádou České republiky. Střežení bylo zajištěno standardně dvojitým oplocením s fyzickou ostrahou.

8.3 Průběh událostí v muničních skladech

- **16. 10. 2014** - v areálu muničního skladu ve Vlachovicích – Vrbětících došlo k výbuchu, který byl nahlášen operačnímu středisku Policie ČR. To převzalo informaci a na místo vyslalo jednotky Integrovaného záchranného systému IZS. To znamená, že kromě desítek příslušníků Policie ČR na místo během několika hodin dorazily jednotky hasičů, zdravotnické služby, policejní pyrotechnici nebo například příslušníci Vojenské policie. Série výbuchů neustávala, nejsilnější výbuch zničil okna v budovách na přilehlém okraji obce Vlachovice – Vrbětice. Byla nařízena okamžitá evakuace osob přilehlých k místu výbuchu a dále také evakuace nedalekého učiliště. Dvě osoby byly zraněny jako neznámé. Monitoring celé situace prováděly nepřetržitě policejní a vojenský vrtulník.

Vzhledem k neustálému zahořívání objektu a vybuchující municí nemohlo být přikročeno k pyrotechnické obhlídce místa. Mimo oblaků kouře nebyla zjištěna kontaminace ovzduší toxickými zplodinami hoření. Celý areál byl zajištěn proti vstupu nepovolaných osob a byla vydána výstraha před rozmetanou nevybuchlou municí v okolí areálu.

- **17. 10. 2014** - byla v rámci rozhodnutí krizového štábu otevřena krizová telefonní linka pro veřejnost z důvodu informovanosti. V areálu dochází k neustálým explozím munice. Vstup do areálu i záchranným složkám je výrazně omezen. Policie ČR uzavírá perimetr v oblasti přes 1 kilometr od epicentra výbuchu.
- **18. 10. 2014** - byla pyrotechnickou službou provedena první prohlídka místa výbuchu, a to pomocí dálkově řízených dronů.
- **19. 10. 2014** - byl sestaven konvoj skládající se z hasičského průzkumného tanku a obrněného vozidla pyrotechnické služby. Před konvojem provedl monitoring místa epicentra výbuchu dálkově ovládaný dron. Konvoj následně provedl kontrolu ostatních budov v areálu muničních skladů a zjistil závažná porušení některých staveb, zejména však pouze z vnější strany.
- **20. 10. 2014** bylo pyrotechnickou službou započato odstraňování zbytků munice na příjezdových cestách. Byly zjištěny další poškozené budovy, celkově cca 39. Pyrotechnická služba také v objektech, kam bylo možno vstoupit, z bezpečnostních důvodů zajistila skladovanou municí před náhodným výbuchem. V epicentru výbuchu byly termokamerami stále naměřeny teploty okolo 140°C.
- **23. až 26. 10. 2014** - byla provedena evakuace severozápadní části obce Vlachovice a jihovýchodní části obce Lipová. Byly uzavřeny Vlárské strojírny a taktéž komunikace spojující Haluzice s oběma evakuovanými obcemi. Evakuace byla provedena v rozmezí jedné hodiny, a to od 7.00 do 8.00 hodin ráno. Byla ukončena výuka na základních a středních školách v uvedených oblastech. I přes možnost využít evakuační autobusy přistavené na předem stanovených místech, občané využily soukromých dopravních prostředků. Po vyklizení budov byla Policií ČR provedena kontrola budov a stanoveny hlídky pro jejich ochranu z důvodu zabránění „rabování“. Jednalo se o všechny budovy včetně Vlárských strojíren. Tato evakuace byla provedena z důvodu vstupu pyrotechniků do epicentra výbuchu a vstupu robota do budovy skladu. Ten provedl původní ohledání zbytků munice a na základě tohoto vstoupily i příslušníci pyrotechnické služby.
- **4. 11. 2014** - byla zřízena 7 - denní lhůta, která má zajistit bezpečný prostor. Tento termín byl stanoven z důvodu stále nekončící série neřízených výbuchů v areálu. V epicentru výbuchu se stále drží teplota na 80°C.

- **24. 11. 2014** - byla nalezena těla dvou pohřešovaných mužů. Do 2. 12. 2014 probíhají práce pyrotechnické služby na odstranění nebezpečné munice z příjezdových cest. Náhodné exploze jsou stále méně časté.
- **3. 12. 2014** - na základě nových silných výbuchů v areálu muničního skladu v 7.15 hodin ráno byly s okamžitou platností zastaveny všechny zajišťovací práce. V areálu se nepohybovali žádní příslušníci pyrotechnické služby ani členové IZS. Z důvodu neznalosti prostředí a důvodu nových výbuchů byly evakuovány obce Haluzice a Lipová. Odpoledne zasedá krizový štáb Zlínského kraje a dobu evakuace určuje na minimálně 24 hodin v rámci preventivních opatření. Monitoring nového vývoje situace provádí vojenský vrtulník a vojenské drony. Na základě provedené prohlídky je zjištěno místo výbuchu – budova číslo 12. Dle přiložených seznamů se zde nachází necelých 13 tun výbušného materiálu. Na základě nového vývoje situace je zřejmé, že pyrotechnická služba bude muset provést opětovné kompletní odminování všech příjezdových cest.
- **4. 12. 2014** - byla prodloužena evakuace obcí Lipová a Haluzice do následujícího dne. Následující den se občané dotčených obcí mohli vrátit do svých obydlí.
- **6. 12. 2014** - v odpoledních a večerních hodinách bylo zjištěno nadměrné poškození skladu číslo 11 a nařízena opětovná evakuace pro výše zmíněné 2 obce. Tato evakuace byla vyhlášena v 18.45 hodin. Krizový štáb Zlínského kraje zasedá a výsledkem je nařízená evakuace obce Vlachovice – Vrbětice, objekt Vlárských strojírén a železniční stanici Bohuslavice nad Vlání. Evakuace nových míst je dokončena do 17.30 hodin.
- **15. 12. 2014** - začíná areál střežit Armáda České republiky. Vystřídala tak doposud Policii ČR.
- **V roce 2015** - pak následují kroky k zajištění průchodnosti příjezdových cest pro těžkou techniku. Provádí se kroky vedoucí k odvozu ostatní munice do jiných skladovacích prostor a situace ze začátku velmi nepřehledná se zklidňuje.

9 POUŽITÁ TECHNIKA

Vrtulník s termokamerou Bell 412

Byl povolán vrtulník na monitorování oblasti. Vrtulník s termovizí, která při hledání reaguje na teplotu lidského těla. Teplo vyzařuje určitou frekvenci, která je snímána speciálním čidlem. V příznivých podmínkách dokáže hledaný objekt v podstatě ihned zaměřit.

Termovize funguje na základě snímání rozdílů teplot, pokud bude mít hledaný objekt jinou teplotu než okolí, rozdíl se zobrazí na displeji a na základě toho jsme schopni ho dohledat

I tyto pátrací přístroje však mají svá omezení a nedají se považovat za zcela stoprocentní. Záleží především na počasí. Při vysokých teplotách na rozpálené zemi od slunce je člověk těžko rozpoznatelný a zachytit nelze ani podchlazené tělo v zimě. Obtížné je najít člověka schovaného v lesním porostu. [26]

Obrázek 9 – Vrtulník s termokamerou Bell 412

Vyprošťovací tank VT-72B

Na základě požadavku pyrotechniků Policie ČR, kteří na místě již několik dnů zasahují, bylo rozhodnuto o vyslání vyprošťovacího tanku VT 72b. Ten by se měl po svém příjezdu zapojit do prováděných likvidačních prací. Připojí se tak k požárnímu tanku, který je na místě již od prvního dne zásahu. Tento tank se používá k vlečení havarované nebo poškozené techniky

v různých terénech a vyprošťování techniky při různých stupních uváznutí s potřebou tažné síly až do 900 kN.

Tank je osazen jeřábem, s jehož pomocí může zdvihat břemena do hmotnosti 19 tun a na své nákladové plošině může převážet materiál do hmotnosti 4 tun. Osádku tanku tvoří dva muži.

Vzhledem k hmotnosti tanku, která je 45 800 kg, se tohoto speciálu využívá taktéž k zajištění břemen a to nejčastěji plovoucích. Konkrétně můžeme zmínit např. nasazení při povodních, kdy tanky nejednou jistily lodě před utržením apod.

Přední buldozerová radlice slouží jak ke stabilizaci a zapření tanku při tažení, tak i k drobným terénním úpravám. Šířka jejího záběru je 3360 mm, zahloubení 300 mm.

Tank dosahuje maximální rychlosti 60 km/h, průměrná rychlost se pohybuje mezi 35 a 45 km/h. Palivové nádrže mají objem 1410 litrů.

Tank zvládne stoupat v úhlu 30° a zvládne boční náklon 25°. Vozidlo je schopno překročit příkop o šířce 2,8 m a jeho výstupnost (výška kolmé stěny) je 0,85 m. Brodivost vozidla je bez přípravy 1200 mm, s přípravou 5 m. Tank je vybaven dvěma navijáky. Hlavní o tažné síle 300 kN je osazen lanem o průměru 9,5 mm a pracovní délce 200 m. Pomocný pak zvládá tažení silou až 10 kN lanem o průměru 6,4 mm a délce 400 m. [27]

Obrázek 10 - Vyprošťovací tank VT-72B

Dron s termovizí

Používají se k hlídkovým a monitorovacím letům, dále k odhalování či dokumentaci protiprávního jednání směřujícímu proti životnímu prostředí, jako jsou nelegální skládky a nepovolená těžba lesních porostů, při pátracích akcích anebo právě při preventivních akcích, jako jsou například kontroly chatových oblastí. Letový provoz těchto zařízení se řídí předpisy pro civilní letectví.

Nový bezpilotní prostředek Brus je určen především pro záchranné a humanitární účely. Dron je vybaven kamerami denního i nočního vidění a může nést i další technická zařízení. VTÚ se ve svém odštěpném závodě VTÚLaPVO (Vojenský technický ústav letectva a protivzdušné obrany) vývojem bezpilotních prostředků zabývá od počátku 80. let. První stroje s označením Sojka, vyvinuté pro československou armádu, vážily desítky kilogramů a byly určeny především pro letecký průzkum. Další sloužily třeba pro cvičné střelby, kdy se střelci trefují do taženého pytle.

Jako poslední byl vyvinut systém Brus, stroj s kolmým startem se šesti rotory. Je možné ho osadit denní kamerou, noční kamerou, je tam laserový dálkoměr, laserové ukazovátko. Osazen také může být gyroskopicky stabilizovanou hlavicí. VTÚ podle Protivy všechny drony staví pro záchranné a humanitární účely

Brus byl ještě v době dokončování zkoušek nasazen po výbuchu munice ve Vrbětících, kde při monitorování situace nalétal přes 70 hodin. VTÚ nyní podle Protivy jedná o jeho využití ve složkách Integrovaného záchranného systému, hodit by se mohl i vězeňské službě a celníkům. Podobná zařízení využívá i armáda při misích.

Obrázek 11 – Dron s termovizí

Obrněný transportér Pandur II

Standardní Pandur II nese tři kamery, poskytující osádce přehled o situaci v okolí vozidla. Výrobce Samson k nim přidává ještě kamery pro denní a noční vidění a laserový zaměřovač, zvyšující přesnost palby. Do jejich výbavy patří také věžový komplet RCWS-30. Nad jeho rámec ovšem disponují dalšími, mnohem výkonnějšími senzory, které umožňují pozorování a případné laserové zaměřování zachycených cílů v denní i noční době. Díky tomu, že se věžový komplet RCWS-30 nachází zcela vysunutý nad korbu, pojmu útroby vozidla kromě dvou členů posádky ještě dalších 12 pěšáků.

Všechny tyto prostředky tvoří integrovaný průzkumný systém a nacházejí se na výsuvném stožáru. Verze PZLOK má navíc k dispozici radiolokátor z produkce francouzské firmy Thales. Ten i přes malý vyzařovaný výkon 1 Watt dokáže zjistit pohybující se osobu na vzdálenost 10 km, jedoucí osobní vůz na 15 km a nákladní vůz, tank nebo letící vrtulník až na vzdálenost 25 km. Do vybavení obou modifikací pak ještě patří souprava dálkového průzkumu, představovaná obdobnými senzory jako v předchozích případech, které ovšem osádka používá mimo vozidlo. Do svých útrob díky tomu pojmu potřebné medicínské vybavení a čtyři ležící, osm sedících nebo dva ležící spolu se čtyřmi sedícími osobami. Osádku stroje tvoří tři vojáci včetně zdravotníka. [28]

Obrázek 12 – Obrněný transportér Pandur II

Armádní vrtulník MI-17

Střední víceúčelový dvoumotorový turbohřídelový vrtulník Mi-17 je klasického uspořádání s pětistým nosným a třílistým vyrovnávacím rotorem, určený zejména k přepravě osob.

Je vybaven vynikajícím navigačním a informačním systémem a moderními spojovacími prostředky, které umožňují bezpečnou přepravu osob i za velmi nepříznivých povětrnostních podmínek jak ve dne, tak i v noci. Základní verze Mi-17 (kódové označení NATO HIP-H) je využívána pro vojenské, policejní i civilní účely. Je vybaven účinnými prostředky ochrany proti PLŘS s infračervenou naváděcí soustavou. Pilotní kabina je třímístná.

Obrázek 13 – Armádní vrtulník MI-17

Hasící tank SPOT 55

SPOT-55 je speciální hasící vozidlo na pásovém podvozku tanku T-55 vyráběné ve VOP-025 Nový Jičín. Je určeno k likvidaci všech druhů požárů ve složitých terénních podmínkách a průmyslových aglomeracích (např. lesy, elektrárny, ropné rafinérie, plynovody, povrchové doly apod.).

K tomuto účelu je vozidlo vybaveno nádržemi na vodu o objemu 11 000 litrů (hlavní nádrž na 9000 a boční nádrž na 2000 litrů), dvěma otočnými vysokotlakými proudnicemi - děly ovládanými velitelem vozidla, pěnotvorným zařízením s nádrží na pěnidlo o objemu 2000 litrů a dvěma práškovými hasicími přístroji. Proti vysokým teplotám v prostoru použití je chráněno vodní mlhou, která je tvořena vodou hnanou pod vysokým tlakem tryskami umístěnými na povrchu vozidla. Hašení požáru lze provádět také třemi ručními proudnicemi, které je možno připojit v zadní části vozidla.

V průběhu hašení požáru se do nádrže vozidla doplňuje voda čerpadlem z vodní nádrže do maximální výšky sání 7,5 m. Další možný způsob doplňování vody po zaujetí postavení vozidla je ze dvou cisteren připojených na zádi vozidla popř. připojením ke dvěma vodním hydrantům.

Teplota povrchu vozidla je snímána a signalizována osádce, kterou tvoří velitel, řidič a strojník. Další speciální výbavu tvoří varovné signalizační zařízení, které hlásí osádce nebezpečí radioaktivního záření, proti němuž je osádka chráněna speciálním obložením a vodní náplní nádrže. K monitorování a vyhodnocování situace slouží černobílá televizní kamera, televizní přijímač Merkur a výstražné a rozhlasové zařízení AZD 501. Spojení je zabezpečeno radiostanicí R-123, vnitřním hovorovým zařízením a dvěma přenosnými radiostanicemi PR-41. Speciální vozidlo SPOT-55, jež lze řídit i pomocí dálkového ovládání s dosahem do 1500 m, používají k plnění úkolů záchranné jednotky AČR a některé civilní hasičské a záchranné sbory. [29]

Obrázek 14 – Hasící tank SPOT 55

10 ANALÝZA PLÁNU ČINNOSTI SAMOSPRÁVY

Abych byla schopna v rámci mojí práce analyzovat a vyhledat rizika spojená s touto výše uvedenou rizikovou situací, a především analyzovat postup samosprávy dotčené obce, musím analyzovat dokument, nebo postup, kterým se samospráva obce řídila v této mezní situaci.

10.1 Obecný rámec dokumentu

Ačkoliv jsem na základě informací získaných z médií předpokládala, že obec v sousedství areálu takového významu bude mít zpracovaný dokument pro případ vzniku krizové situace nebo havárie, a tento bude zapracovaný do postupů samosprávy v obce, žádný takový dokument nebyl zjištěn.

Abych mohla dále s postupem samosprávy pracovat, musím si část zákona přiblížit. Především se jedná o Díl 6, § 21 a § 22 zákona č.240/2000 Sb.

Dle § 21 tohoto zákona mezi základní povinnosti obce náleží:

- zajistit připravenost obce pro řešení krizových situací,
- organizovat tuto přípravu,
- rozpracovávat úkoly krizového plánu Zlínského kraje,
- poskytnout HZS kraje podklady a informace do krizového plánu,
- shromažďuje počty osob nacházejících se v zájmovém území v době krize,
- zajišťuje veřejný pořádek,
- plní další úkoly stanovené krajem nebo krizovým plánem.

Obecní úřad je dále povinen:

- seznámit fyzické a právnické osoby s možným ohrožením,
- připravit obec (obyvatele) k provádění opatření dle příslušného zákona či plánu,
- v případě nutnosti dle situace vydává nařízení obce.

Povinnosti starosty obce:

- zajistit varování všech osob nacházejících se na území obce,
- nařídit a provádět evakuaci obce,
- zajistit činnosti v případě nouzového přežití obyvatel obce,
- žádá právnické a fyzické osoby o dobrovolnou pomoc,
- zajistí plnění úkolů dle krizového plánu kraje,

- zajistí provádění opatření vzhledem ke krizovému stavu.

10.2 Analýza dokumentu

Na základě analýzy Zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému, a Zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení jsem zjistila, že dotčená obec Vlachovice – Vrbětice takovýto dokument není povinna mít zpracována a současně zpracována do svých dokumentů obce. Na základě informací od samosprávy obce je zřejmé, že se samospráva obce v konkrétním případě výbuchů v muničním skladu sousedního areálu řídila tímto základním dokumentem.

Na základě příslušných paragrafů tohoto zákona není starosta obce Vlachovice – Vrbětice povinen vytvořit „krizový plán obce“ ani žádný jiný dokument. Stejně je postupováno se zřizováním krizového orgánu obce. Starosta obce, která nemá rozšířenou působnost, není povinen zřizovat krizový štáb obce (převážně na základě §21 až §24 tohoto zákona).

Starosta obce Vlachovice – Vrbětice nebo jeho zákonný zástupce je tedy povinen postupovat v mezích výše zmíněného zákona. V obecné rovině to dává starostovi obce volnou ruku v provádění krizových opatření, které uzná on jako zodpovědný orgán KŘ. Pokyny, které musí vést v patrnosti, jsou uplatňovány ze strany Zlínského kraje, jeho krizového štábu, nebo na základě krizového plánu Zlínského kraje.

10.3 Seznam rizik a odpovědných funkcionářů

Na základě výše uvedeného můžu nyní přistoupit k sestavení seznamu rizik a také na základě Zákona č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a Zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení k určení odpovědných funkcionářů za řízení obce v případě krizové situace.

Odpovědní funkcionáři obce v době krizové situace:

- starosta obce,
- místostarosta obce,
- určený zástupce obce v případě nepřítomnosti starosty a místostarosty obce,
- zastupitelstvo obce.

Na základě výše uvedeného zákona o krizovém řízení zcela jasně vyplývá nedělitelná povinnost starosty obce za řízení chodu obce a provádění opatření ve vztahu k ochraně lidských životů a zdraví osob nacházejících se na území obce, dále pak vzhledem k ochraně majetku obyvatel obce a obce samotné.

V případě nepřítomnosti starosty obce v době vzniku krizové situace a nutnosti provádět výše uvedená opatření na základě platné české legislativy přechází tato povinnost automaticky na zvoleného místostarostu obce.

Pokud starosta rozhodne v rámci své pravomoci, může odpovědnost za řízení obce a provádění opatření k ochraně lidských životů a majetku převést na základě interních dokumentů obce na třetí zvolenou osobu. Toto se v praxi využívá pouze v případech nepřítomnosti starosty či místostarosty obce, převážně při dlouhodobé nepřítomnosti.

Zastupitelstvo obce jako zvolený orgán obce v případě krizového řízení vykonává činnosti na základě rozhodnutí starosty, případně na základě krizového plánu Zlínského kraje.

Nyní sestavím seznam rizik spojených s krizovým řízením obce Vlachovice – Vrbětice. Za riziko v případě obce Vlachovice – Vrbětice můžu považovat možnost, že se v případě krizového řízení obce objeví taková událost, která částečně nebo úplně omezí plnění zamýšlených činností obce vedoucích k zajištění životů, zdraví a majetku obyvatel obce. Nežádoucím dopadem pak nazýváme výsledný efekt působení rizika, který může být v případě výše zmíněné obce ve formě újmy na životech, zdraví, majetku obyvatel obce, ohrožení bezpečnosti informací, nehospodárném využití prostředků ve formě financí nebo materiálu, neúčelné nebo neefektivní provádění úkonů k zajištění bezpečnosti, neplnění stanovených úkolů nebo poškození orgánu správy státu nebo obce.

Do tohoto seznamu rizik můžu zahrnout vnitřní a vnější rizika působící na orgány obce.

Vnitřní rizika:

- kvalita lidských zdrojů (starosta, místostarosta, zastupitelstvo obce),
- systém řízení rizik obce,
- kontrola činností v rámci plánovaného krizového řízení,
- komunikace a tok informací,
- monitoring stavu událostí.

Vnější rizika:

- legislativní a právní riziko,
- katastrofální událost způsobená lidskou činností,
- živelná pohroma.

Z vytvořeného seznamu lze analyzovat následující. Lidské zdroje účastníků krizového řízení jsou dány na základě legálních voleb do místního zastupitelstva a jako takové je lze brát za

hodnu zřetele. Předpokládá se, že občané zvolení do zastupitelstva obce mají určité lidské vlastnosti a morální hodnoty na takové výši, že jsou schopni vykonávat své funkce na základě volebního mandátu. To platí i v případě obce Vlachovice – Vrbětice. Lze tedy předpokládat, že pravděpodobnost vzniku tohoto rizika je malá, ale hodnota tohoto rizika bude vysoká. Systém řízení rizik není v obci Vlachovice – Vrbětice zaveden. Jedná se o politické rozhodnutí zastupitelstva obce, z jejich pohledu není potřeba. Kontrola činnosti v rámci plánovaného krizového řízení není prováděna, jelikož není sestaven žádný krizový plán obce. Jak již bylo výše uvedeno, dle platné legislativy obec Vlachovice – Vrbětice žádný mít nemusí. Zajištění toku informací v rámci krizového řízení je zajištěno zastupitelstvem obce, stejně tak kontinuální monitoring událostí. Legislativní a právní riziko je v tomto případě riziko vztažené na skutečnost, zda je nutná další podpora samosprávy obce v případě místního krizového vývoje. Událost – katastrofa je riziko, které v mém případě nastalo a mělo své důsledky. V další části práce provedu analýzu postupu samosprávy v rámci krizového řízení a analýzou rizik check-list zjistím případné odchylky od navrženého postupu. Riziko živelné pohromy se v případě výbuchu muničních skladů ve Vlachovicích – Vrběticích neprojeví. V mém případě by mohlo jít o například následný sesuv půdy po výbuších nebo současné trvalé deště znemožňující zásah v postižené oblasti. I s těmito případy je nutno počítat.

11 ANALÝZA RIZIK

V této části práce popíšu postup samosprávy obce Vlachovice – Vrbětice v rámci krizového řízení při výbuchu muničních skladů v areálu Výzkumného technického ústavu. Následně analyzujeme rizika pomocí metody Check List Analysis, tedy metodou porovnání plánovaného postupu samosprávy a skutečného postupu. V závěru práce navrhnu řešení ke zvýšení účinnosti činnosti samosprávy a zamezení chyb v řídicím procesu.

11.1 Postup samosprávy obce Vlachovice

Nejdříve si představme takzvaný standardizovaný postup starosty při mimořádné události v obecném kontextu, nemusí jít tedy pouze o havárie ve formě výbuchů munice. Tento postup je obecný a lze jej použít v celé škále mimořádných událostí.

Orgány obce zajišťují připravenost obce na mimořádné události a podílejí se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva.

Úkoly starosty obce:

- zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce.

Starosta obce může v případě potřeby a po dohodě s velitelem zásahu v rámci svých pravomocí se podílet na:

- na zajišťování a realizaci opatření ochrany obyvatelstva,
- provádění záchranných a likvidačních prací,
- na odstraňování následků mimořádné události.

Starosta obce (v součinnosti s velitelem zásahu při řešení mimořádné události většího rozsahu při provádění záchranných a likvidačních prací a při realizaci ochrany obyvatelstva) se zejména:

- podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem,
- zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,

- nařizuje a organizuje po dohodě s velitelem zásahu nebo starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce,
- zajišťuje převoz evakuovaných osob do místa nouzového (náhradního) ubytování,
- určuje a zabezpečuje provoz nouzových (náhradních) míst ubytování pro evakuované (tělocvičny, školy, kulturní zařízení, případně sousedskou výpomoc)-provádí evidenci evakuovaných,
- zajišťuje ukrytí osob před hrozícím nebezpečím
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce (nouzové stravování, nouzové ubytování, dodávky pitné vody, dodávky energií, sociální služby),
- zajišťuje a organizuje humanitární pomoc (deky, oblečení, hygienické a desinfekční prostředky, základní pracovní prostředky a pomůcky),
- zajišťuje organizaci dalších opatření nezbytných pro řešení mimořádné události
- předává veliteli zásahu zjištěné informace, které mohou ovlivnit záchranné a likvidační práce a jejich odstraňování,
- je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci,
- organizuje dobrovolnickou pomoc při i po vzniku mimořádné události v obci,
- podílí se na zajištění veřejného pořádku,
- organizuje poskytování informací příbuzným osob, které byly postiženy mimořádnou událostí,
- organizuje pomoc v hmotné nouzi osobám, které byly postiženy mimořádnou událostí,
- podle potřeby poskytuje informace sdělovacím prostředkům a veřejnosti.

Činnost starostky na události týkající se výbuchu muničních skladů ve Vrběticích, počínaje dnem 16. 10. 2014:

- 16. 10. 2014

- běžný pracovní den, jednání na OÚ ve Vlachovicích (přítomen p. místostarosta),
- dle záznamu v kalendáři – 9:51 SMS na úřední mobil – informace ohlašující požár muničního skladu ve Vrběticích,

- jednání okamžitě ukončeno, automaticky vyhlášen požární poplach, výjezd JSDH Vlachovice i starostky obce k areálu ve Vrběticích, následný výbuch muničního skladu, jednotky SDH staženy před areál,
 - dále dle pokynů HZS hlášení místního rozhlasu – zachovat klid, nezdržovat se u oken, děti a žáci ve školských zařízeních zůstat v budovách, dbát pokynů vyučujících, do MŠ a ZŠ informace osobně starostka,
 - telefonická komunikace s pracovištěm krizového řízení ve Valašských Kloboukách a s oddělením pro zvláštní úkoly KÚ Zlín,
 - množí se telefonické i osobní dotazy občanů, dle pokynů Policie ČR bylo sděleno, že nešlo o jaderný výbuch, ale situace je vážná,
 - probíhalo měření znečištění ovzduší HZS i nezávislou monitorovací stanicí KHS, výsledky negativní,
 - na základě pokynů Policie ČR vyhlášen místním rozhlasem zákaz vstupu do okolí areálu muničních skladů,
 - v další činnosti se obec měla řídit pokyny vedoucího zásahu HZS a Policie ČR,
 - obec zajistila občerstvení zasahujícím JSDH,
 - vedení obce (starostka a místostarosta) konzultace před areálem muničních skladů, vyřizování množství telefonátů a osobních dotazů.
- **17. 10. 2014**
- konzultace s pracovištěm krizového řízení ve Valašských Kloboukách, vedoucím zásahu HZS, Policií ČR,
 - informace předány členům RO Vlachovice.
- **18. 10. 2014**
- Konzultace s vedoucím zásahu HZS, Policií ČR.
- **19. 10. 2014**
- Konzultace s vedoucím zásahu HZS, Policií ČR,
 - na základě pokynů - hlášení místního rozhlasu o řízené likvidaci munice.
- **20. 10. 2014**
- osobní návštěva starostky na KÚ Zlín – pan hejtman nepřítomen,
 - jednání na oddělení pro zvláštní úkoly,
 - přijaty informace od firmy Bochemie a.s., že není původcem nastalé situace,
 - pokračující konzultace s vedoucím zásahu HZS a Policií ČR,
 - nadále zákaz vstupu do blízkosti areálu.

- **21. 10. 2014**
 - nadále pokračující konzultace s vedoucím zásahu HZS a Policií ČR,
 - zákaz vstupu do blízkosti areálu,
 - konzultace s pracovištěm krizového řízení ve Valašských Kloboukách.
- **22. 10. 2014**
 - dopoledne - zasedání krizového štábu ve Valašských Kloboukách – příprava evakuace osob z preventivních důvodů,
 - okamžitá příprava evakuace – na OÚ ve Vlachovicích zástupci Integrovaného záchranného systému – seznámení s vytyčeným perimetrem, evakuace,
 - evakuaci koordinovalo oddělení krizového řízení ORP Valašské Klobouky,
 - příprava evakuačního centra – kulturního domu,
 - příprava informací pro občany – letáky do každého domu, hlášení místního rozhlasu,
 - zvážení nabídnuté pomoci SDH.

Text hlášení o evakuaci:

„Obec Vlachovice vydává informaci k zítřejší mimořádné situaci a částečné evakuaci obyvatel z preventivně bezpečnostních důvodů.“

Evakuace ve čtvrtek se týká občanů v části Drahy, Kúta a na Březičku nad hřbitovem. Občané obdrží písemné informace. Evakuace je vyhlášena na čtvrtek od 8:00 do 16:00 hodin. Evakuačním střediskem bude kulturní dům ve Vlachovicích.

Provoz v mateřské i základní škole bude probíhat za mimořádných podmínek. Pokud mohou děti a žáci zůstat v domácí péči, ať rodiče informují vedení školy telefonicky.

ZŠ – 577 324 024, mobil 777 011 267;

MŠ – 577 324 017.

Strava v MŠ bude zajištěna, žákům ZŠ zajistí stravu rodiče (větší svačina).

Informace o páteční evakuaci obdrží občané, kterých se bude týkat, písemně během čtvrtka. Během obou dnů dojde v některých částech obce k přerušení dodávek elektrického proudu i plynu. Prosíme občany, aby dbali všech pokynů Policie ČR. Budou uzavřeny komunikace Slavičín – Vlachovice, Vlachovice – Haluzice.

Informace jsou k dispozici na webových stránkách www.vlachovice.cz.

- **23. 10. 2014**

- částečná evakuace osob.

Text hlášení o evakuaci:

„Obec Vlachovice vydává informaci k zítřejší – páteční – částečné evakuaci obyvatel z preventivně bezpečnostních důvodů.“

Evakuace v pátek 24.10 2014 od 8:00 do asi 16:00 hodin se bude týkat celých Vrbětic, celé části Finské domky až po bytovku č. p. 314, části Kút a Drahy. Evakuačním střediskem bude kulturní dům ve Vlachovicích. Občané mohou nahlásit důležitá sdělení na mobilní čísla 725 121 157 nebo 724 070 067.

Provoz v mateřské i základní škole bude probíhat za mimořádných podmínek. Pokud mohou děti a žáci zůstat v domácí péči, ať rodiče informují vedení školy telefonicky.

ZŠ – 577 324 024, mobil – 777 011 267;

MŠ – 577 324 017.

Strava v MŠ bude zajištěna, žákům ZŠ zajistí stravu rodiče (větší svačina).

Během pátku může dojít v některých částech obce k přerušení dodávek elektrického proudu i plynu. Budou uzavřeny komunikace v úseku Vlachovice – Haluzice a v úseku Vlachovice – Vrbětice – Slavičín. Prosíme občany, aby dbali všech pokynů Policie ČR. O ukončení evakuace Vás budeme informovat hlášením místního rozhlasu i prostřednictvím těchto webových stránek.

Obec Vlachovice děkuje všem, kteří se podílejí na řešení této mimořádné situace.

- **24. 10. 2014**

- částečná evakuace osob.

- **27. 10. 2014**

- jednání na oddělení krizového řízení ORP Valašské Klobouky.

- **28. 10. 2014**

- jednání krizového štáb v areálu muničních skladů za přítomnosti zástupců ministerstva obrany.

- **29. 10. 2014**

- přijaty informace o jednání mezi Ministerstvem obrany a Policií ČR o nasazení armády ve Vlachovicích,
- konzultace se zástupci Armády ČR,

- jednání RO Vlachovice – stanovení termínu ustavujícího jednání nově zvoleného zastupitelstva obce,
 - informace o proběhlé evakuaci a dalším postupu při mimořádné situaci,
 - žádosti o informace ministru obrany a ministru vnitra.
- **30. 10. 2014**
- navštívili areál muničních skladů ve Vrběticích ministři vnitra Milan Chovanec a obrany Martin Stropnický, hejtman Zlínského kraje Stanislav Mišák a další zástupci složek IZS,
 - téhož dne se uskutečnilo jednání s veřejností v KD ve Vlachovicích.

Tyto podrobné údaje byly získány pomocí řízeného rozhovoru se starostkou Vlachovic, jež v té době vykonávala výše uvedenou funkci. Jedná se o doslovný přepis jejích vzpomínek na dny týkající se výkonu samosprávy ve funkci starosty v době výbuchů muničního skladu.

11.2 Analýza rizik metodou CLA

Check List Analysis neboli analýza prováděná pomocí kontrolního seznamu je jedna z nejjednodušších prováděných analýz. Jedná se o způsob analýzy využívající postupné kroky a úkoly, které ověřují správnost postupu. Proto je výhodná i v mém případě. Tato analýza Check List Analysis bývá velmi často základem pro hlubší analytické metody, které jsou vesměs využívány právě v oblasti bezpečnosti, kvality a rizika. Metoda Check List Analysis bývá velmi často používána právě v oblastech, kde je potřeba konfrontovat jednotlivé procesy a děje s legislativou, tedy s normami či zákony. Tuto metodu lze taktéž velmi dobře použít jako v mém případě ke zpětnému ověření provedených činností, nebo jako preventivní metodu pro ověření správnosti postupů.

Nejdříve provedu porovnání činností starosty (zastupitelstva obce) s činnostmi nařízenými platnou legislativou:

Činnost	ano	ne
podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem,	X	
zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,	X	

nařizuje a organizuje po dohodě s velitelem zásahu nebo starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce,	X	
zajišťuje převoz evakuovaných osob do místa nouzového (náhradního) ubytování,	X	
určuje a zabezpečuje provoz nouzových (náhradních) míst ubytování pro evakuované (tělocvičny, školy, kulturní zařízení, případně sousedskou výpomoc)- provádí evidenci evakuovaných,	X	
zajišťuje ukrytí osob před hrozícím nebezpečím	-	-
organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce (nouzové stravování, nouzové ubytování, dodávky pitné vody, dodávky energií, sociální služby),	X	
zajišťuje a organizuje humanitární pomoc (deky, oblečení, hygienické a desinfekční prostředky, základní pracovní prostředky a pomůcky),	-	-
zajišťuje organizaci dalších opatření nezbytných pro řešení mimořádné události	X	
předává veliteli zásahu zjištěné informace, které mohou ovlivnit záchranné a likvidační práce a jejich odstraňování,	X	
je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci,	-	-
organizuje dobrovolnickou pomoc při i po vzniku mimořádné události v obci,	X	
podílí se na zajištění veřejného pořádku,	X	
organizuje poskytování informací příbuzným osob, které byly postiženy mimořádnou událostí,	X	
organizuje pomoc v hmotné nouzi osobám, které byly postiženy mimořádnou událostí,	-	-
podle potřeby poskytuje informace sdělovacím prostředkům a veřejnosti.	X	

Porovnáním činností nařízených platnou legislativou či doporučených činností v oblasti krizového plánu Zlínského kraje a skutečnými činnostmi provedenými starostkou obce Vlachovice v období výbuchu v muničním skladu u Vrbětic nebyl zjištěn žádný rozpor. Všechny požadované činnosti byly prováděny na základě rozhodnutí starostky obce nebo v důsledku dohody s velitelem zásahu HZS Zlínského kraje. V případech ukrytí obyvatelstva, zajištění humanitární pomoci, vyzvání právnických a fyzických osob k pomoci a zajištění občanů v hmotné nouzi tohoto nebylo zapotřebí. V těchto čtyřech případech nebylo konáno.

Sestavím tedy základní tabulku pro analýzu rizik pomocí metody CLA.

Riziko	Původ	Důvod	Ano	Ne
Špatný postup při ochraně obyvatelstva a majetku			X	
	Kvalita lidských zdrojů	Morální a etické schopnosti zastupitelů	X	
	Systém řízení rizik	Chyby v procesu výkonu činností při ochraně obyvatelstva, neúčelné vynakládání prostředků	X	
	Kontrola činnosti	Periodická aktualizace postupů a zdrojů	X	
	Komunikace a tok informací	Adekvátní reakce na současnou situaci	X	
	Monitoring událostí	Adekvátní reakce na současnou situaci	X	

Analýza rizik se považuje za základní kámen systému řízení rizik. Jedná se v důsledku o možnost definování hrozeb jako takových a jejich dopad na stávající procesy ve společnosti. Systém řízení rizik v každém případě směřuje ke snížení jejich dopadů a předchází ztrátám na lidských životech, zraněním a majetku.

Jak jsme si již uvedla výše v práci, je třeba si v rámci systému řízení rizik následně zpracovat tabulku či seznam pravděpodobnosti rizik.

Pravděpodobnost		Počet bodů
Velmi nízká	Vznik události je téměř nemožný	1
Nízká	Málo pravděpodobný výskyt události	2
Střední	Nepravděpodobný, ale možný výskyt události	3
Vysoká	Událost vznikne během činnosti několikrát	4
Velmi vysoká	Velmi častý výskyt události	5

Pravděpodobnost vzniku rizika v případě činnosti samosprávy je námi určená takto.

Pravděpodobnost		Počet bodů
Kvalita lidských zdrojů		2
Systém řízení rizik		4
Kontrola činnosti		3
Komunikace a tok informací		4
Monitoring událostí		3

Stejně tak je nutné ohodnotit závažnost následků rizika – události v rozsahu 1-5, kdy 1 je nejmenší závažnost a 5 největší.

Závažnost		Počet bodů
Kvalita lidských zdrojů	Chyby v ochraně zdraví a životů obyvatelstva obce, nezabránění ve škodách na majetku, neschopnost zajistit prostředky základních životních potřeb	5
Systém řízení rizik		1
Kontrola činnosti		3
Komunikace a tok informací		4
Monitoring událostí		4

Závěrem této analýzy je potřeba zpracovat tabulku míry rizika, která nám představí pohled na činnosti, kterým je třeba věnovat vysokou pozornost. Míra rizika je dána při této metodě součinem pravděpodobnosti rizika a závažností rizika.

Riziko	Pravděpodobnost	Závažnost	Míra rizika
Kvalita lidských zdrojů	2	5	10
Systém řízení rizik	4	1	4
Kontrola činnosti	3	3	9
Komunikace a tok informací	4	4	16
Monitoring událostí	3	4	12

Na základě provedené analýzy rizik bylo zjištěno, že postup samosprávy v rámci krizového řízení, v našem případě postup obce Vlachovice – Vrbětice, respektive jejich zákonných zástupců, je ovlivňován několika faktory. Mezi rizikové faktory náleží především kvalita lidských zdrojů, komunikace, tok informací a monitoring událostí.

Pokud bychom tyto tři faktory měli blíže definovat, řekněme si následující. Kvalita lidských zdrojů se samozřejmě bude odrážet v každém prováděném kroku samosprávy obce. Každý rozhodovací proces znamená provádět a přijímat rozhodnutí samosprávy na základě vlastního přesvědčení či prospěchu obce. V době krizové situace a krizového řízení samospráva přijímá rozhodnutí pod tlakem a ve velmi krátkém časovém horizontu. V takových to situacích velmi záleží na morálních a etických kvalitách osob, jenž tyto rozhodnutí přijímají, stejně tak jako schopnost pracovat pod zátěží. Schopnost komunikace je další stěžejní schopností starosty obce. Stejně jako přijímat rozhodnutí o předávání informací osobám zapojeným do řetězce krizového řízení. Kombinace těchto dvou faktorů dává širší možnosti zapojení samosprávy do provádění činností chránících obyvatele a majetek obce. Naopak v případě absence těchto schopností je samospráva obce často nepřípravena na provádění činností až na základě nařízení ze strany velitele zásahu HZS. Posledním námi uvažovaným faktorem je nutnost zajistit z pozice starosty obce případně dalších zastupitelů obce monitoring vývoje situace. Vývoj krizové situace je vždy velmi rychlý, někdy může být nečekaný, ale vždy zde existuje nebezpečí ztráty lidských životů, možnost ohrožení zdraví občanů nebo možnost vzniku škody na majetku občanů či dalších ztrátách. Z těchto důvodů je primární snahou

každé zúčastněné osoby při krizovém řízení vědět o vývoji situace co nejvíce. Je nutno přijímat rozhodnutí, a pokud mají být správná, a má jít o efektivní využití zdrojů a prostředků, musí být přijímána na základě adekvátních informací.

11.3 Návrh řešení

Námi navrhované řešení se bude zdát pro zastupitelstvo zbytečné a ztrátou času, ale je velmi jednoduché a bude znamenat jistotu budoucího postupu v případě vzniku jakékoliv krizové situace.

Jedná se o řešení, které obec nemusí provádět vzhledem ke své velikosti a počtu obyvatel v zájmovém území. Nicméně je zřejmé, že obec Vlachovice – Vrbětice vzhledem ke své poloze a blízkosti areálu muničních skladů, by měla mít ve svých dokumentech začleněny informace pro zastupitelstvo bez ohledu na vítěze voleb. A to právě pro oblast krizového řízení. Nemusí jít nutně o opětovné výbuchy munice, ale například o požár v tomto areálu nebo živelnou pohromu. Námi navrhované řešení pro obec Vlachovice – Vrbětice mají obce s rozšířenou působností včleněné do zákonných povinností.

Jedná se o zabezpečení připravenosti obce Vlachovice – Vrbětice na řešení mimořádných událostí zpracováním „Plánu připravenosti obce na řešení mimořádných událostí a krizových situací“.

Na webových stránkách HZS každého kraje nalezne zastupitelstvo obce jak doporučení týkající se krizových plánů či krizového řízení, tak podrobné popisy, jak zpracovat výše uvedenou dokumentaci obce a následně ji využívat v běžném životě obce a pracovat s ní. Jedná se o návod se základními instrukcemi k vytvoření výše uvedeného plánu.

Návod obsahuje základní informace ke každé části „Plánu připravenosti obce na řešení mimořádných událostí a krizových situací“ (dále jen "plán“) a na konci každé části je vždy uvedeno, co by se mělo v plánu uvést. V případě, že se jedná o informace, které mohou být uvedeny formou tabulky, je součástí i návrh možné tabulky k dané problematice.

Na základě vytvoření tohoto návodu obec zpracuje vzorový „Plán připravenosti obce na řešení mimořádných událostí a krizových situací“, který lze po doplnění příslušných informací do již připravených částí a tabulek využít jako plánovací dokumentaci obce. Každá část plánu obsahuje základní informace důležité pro řešení dané situace a připravené tabulky k

vyplnění požadovaných informací. Zpracovaný plán je možné rozšířit nebo zestručnit a přizpůsobit si ho tak vlastním požadavkům k dané obci.

Tento vzorový plán včetně instrukcí a doporučujících rad, a včetně kontaktů na specialisty HZS pro krizové řízení lze nalézt například na webové adrese HZS Olomouckého kraje:

<http://www.hzscr.cz/clanek/plan-pripravensoti-obce-na-reseni-mimoradnych-udalosti-a-krizovych-situaci.aspx> .

Zpracováním tohoto plánu dostane vedení obce přesné informace k provádění opatření v případě krizové, nouzové či humanitární situace. Budou zde takové informace, které bude považovat za vhodné zařadit do plánu připravenosti obce vedení v čele se starostou. Je také třeba mít předem připravené varianty postupů zahrnuté právě do tohoto plánu. Vedení obce musí dbát na skutečnost, že aby byl plán použitelný v takto zátěžových situacích, musí v něm být zahrnuty vždy aktuální informace. Aktuálnost celého plánu lze docílit pouze periodickým zpracováváním a aktualizací. Jedná se o nikdy nekončící proces, jež má ale velmi mnoho výhod pro své zpracovatele. Plán by měla obec zařadit mezi své řádné dokumenty a předat jej vždy po svém volebním období dalšímu zastupitelstvu. Je pouze věcí samosprávy obce, jak naloží s touto možností.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo provést analýzu postupu samosprávy obce Vlachovice – Vrbětice z důvodu vzniku mimořádné události. Touto mimořádnou událostí byly výbuchy muničních skladů v katastrálním území této obce.

V rámci zpracování této práce bylo zjištěno následující. Zdrojem informací byla bývalá starostka obce Vlachovice – Vrbětice, která zastávala tuto funkci v samosprávě obce v inkriminovaném období. Obec nemá a neměla zpracovanou žádnou dokumentaci vztahující se k postupům v případě vzniku mimořádné události. Na základě analýzy platné legislativy České republiky v oblasti krizového řízení bylo konstatováno, že obec výše uvedenou dokumentaci nemusí vlastnit. Následně byl dle platné legislativy sestaven seznam činností, jež musí samospráva provést v případě vzniku mimořádné události. Porovnáním tohoto seznamu s kroky provedenými samosprávou obce Vlachovice – Vrbětice v době po výbuších muničních skladů bylo zjištěno, že samospráva postupovala správně. Všechny potřebné postupy při ochraně obyvatel a majetku obce byly provedeny dle platné legislativy.

Následnou analýzou rizik metodou CLA – Check List Analysis bylo zjištěno, že mezi nejvíce rizikové faktory působící na činnost samosprávy obce Vlachovice – Vrbětice patří především kvalita lidských zdrojů, toky informací a monitoring událostí včetně komunikace. Tyto faktory jsou rizikové.

Vzhledem k výsledku analýzy rizik jsem doporučila zastupitelstvu obce zpracovat a vést „Plán připravenosti obce na řešení mimořádných událostí a krizových situací“. Jedná se o dokument, který je sestaven na základě doporučení Hasičského záchranného sboru České republiky. Tento dokument ve své aktuální podobě zajistí připravenost samosprávy obce na různé situace, nemusí se jednat pouze o mimořádné události s negativním dopadem na obyvatelstvo obce. Tento dokument bude předán starostovi obce s doporučením vést jej jako krizovou dokumentaci, a to v souvislosti s areálem muničních skladů. Právě tento areál na základě výbuchů munice činí z obce Vlachovice – Vrbětice oblast s rizikovým dopadem na místní obyvatelstvo. A tak ačkoliv tato obec není obcí s rozšířenou působností, je z našeho pohledu výhodné vést tento dokument. Na základě problematiky řešené v této práci jsem zjistila, jakým způsobem řeší obce mimořádné události a jaké složky vstupují do procesu zásahu v podobě záchranných a likvidačních skupin.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Samospráva* [online], poslední aktualizace 4. prosince 2017 [cit. 3. 1. 2018], Wikipedie. Dostupné z WWW: <<https://cs.wikipedia.org/wiki/Samospr%C3%A1va>>
- [2] RICHTER, Rostislav. *Výkladový slovník krizového řízení*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-54-9.
- [3] Samospráva: Portál na podporu rozvoje obcí ČR. *Portál na podporu rozvoje obcí ČR* [online]. Copyright © 2009 [cit. 28.11.2017]. Dostupné z: <https://www.rozvojobci.cz/news/samosprava/>
- [4] Bezpečnostní rada obce - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 20.11.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-obce.aspx>
- [5] Úvod do problematiky veřejné správy: Orgány kraje. *Testovací server CDV* [online]. Dostupné z: <https://turbo.cdv.tul.cz/mod/book/view.php?id=5959&chapterid=6118>
- [6] Bezpečnostní rada kraje - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 28.12.2017]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-kraje.aspx>
- [7] Kolektiv autorů. *Ochrana obyvatelstva a krizového řízení skripta*. Praha: MV- generální ředitelství hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0
- [8] *Mimořádná událost* [online], poslední aktualizace 5. října 2017 [cit. 30. 11. 2017], Wikipedie. Dostupné z WWW: <[https://cs.wikipedia.org/wiki/Mimořádná událost](https://cs.wikipedia.org/wiki/Mimořádná_událost)>
- [9] Integrovaný záchranný systém - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2017 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 08.01.2018]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>
- [10] 240/2000 Sb. Krizový zákon. *Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění* [online]. Copyright © [cit. 25.01.2018]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

- [11] Městský úřad Jindřichův Hradec. Krizový plán obce s rozšířenou působností Jindřichův Hradec. *Působnost orgánu krizového řízení - obce s rozšířenou působností Jindřichův Hradec*, včetně vzájemných vazeb. Jindřichův Hradec: 2012.
- [12] Ministerstvo vnitra České republiky. *Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu*. Praha: 2016.
- [13] ANTUŠÁK, Emil a Josef VILÁŠEK. *Základy teorie krizového managementu*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3443-2.
- [14] Záchranný kruh. *Havárie s únikem nebezpečných látek - základní informace* [online]. Copyright © [cit. 15.01.2018]. Dostupné z: <http://www.zachranny-kruh.cz/window.php?art=147357>
- [15] *Požár* [online], poslední aktualizace 6. prosince 2017 [cit. 20. 12. 2017], Wikipedie. Dostupné z WWW: < <https://cs.wikipedia.org/wiki/Požár> >
- [16] *Výbuch* [online], poslední aktualizace 6. prosince 2017 [cit. 20. 12. 2017], Wikipedie. Dostupné z WWW: < <https://cs.wikipedia.org/wiki/Výbuch> >
- [17] Ochrana obyvatelstva v České republice. *Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2017 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 18.01.2018]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/ochrana-obyvatelstva-v-ceske-republice.aspx>
- [19] FOLWARCZNY, Libor. a Jiří. POKORNÝ. *Evakuace osob*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. ISBN 80-86634-92-2.
- [20] Ukrytí obyvatelstva - Hasičský záchranný sbor České republiky. *Úvodní strana - Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. Copyright © 2017 Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 18.01.2018]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/hasici-jak-je-mozna-neznate-ukryti-obyvatelstva.aspx>
- [21] Nouzové přežití obyvatelstva, Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje. *Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje* [online]. Copyright © 2001 [cit. 20.01.2018]. Dostupné z: <http://www.firebrno.cz/nouzove-preziti-obyvatelstva>
- [22] Zdroj: <http://www.vlachovice-nm.cz/>

- [23] Zdroj: <http://pamatkovykatalog.cz/legalState=127731&sequence=44835&page=1794&action=legalState&presenter=LegalStatesResults>
- [24] Zdroj: https://www.google.cz/search?q=slavi%C4%8D%C3%ADn+vlachovice+mapa&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b&gfe_rd=cr&dcr=0&ei=9ePUWuntFKfQ8Afa-bF4
- [25] Zdroj: <https://zlin.rozhlas.cz/pachatel-neznamy-likvidace-stala-miliardu-od-posledniho-vybuchu-ve-vrbeticich-6484563>
- [26] <https://zpravy.aktualne.cz/vybuchy-ve-vrbeticich-pomuze-odhalit-specialni-vozidlo/r~b9b2970e5ddc11e4833a0025900fea04/?redirected=1523800628>
- [27] <https://www.pozary.cz/clanek/39000-vyprostovaci-tank-vt-72b-se-pouziva-i-k-vle-ceni-havarovane-nebo-poskozene-techniky-v-terenu/>
- [28] <https://www.stoplusjednicka.cz/obrneny-transporter-pandur-ii-osmikolovy-hranicar-opredeny-skandaly-3>
- [29] <https://www.novinky.cz/domaci/352362-hasici-netusili-do-jakeho-pekla-ve-vrbeticich-jedou.html>

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1 – Mimořádná událost a stupně poplachu</i>	<i>str. 14</i>
<i>Obrázek 2 - Signál „všeobecná výstraha“</i>	<i>str. 26</i>
<i>Obrázek 3 - Signál „požární poplach“</i>	<i>str. 27</i>
<i>Obrázek 4 - Signál „zkušební ton“</i>	<i>str. 27</i>
<i>Obrázek 5 – Letecký pohled na obec Vlachovice – Vrbětice</i>	<i>str. 32</i>
<i>Obrázek 6 - Roubená zvonička</i>	<i>str. 33</i>
<i>Obrázek 7 – Geografická situace</i>	<i>str. 34</i>
<i>Obrázek 8 - Muniční sklady</i>	<i>str. 36</i>
<i>Obrázek 9 – Vrtulník s termokamerou Bell 412</i>	<i>str. 39</i>
<i>Obrázek 10 - Vyprošťovací tank VT-72B</i>	<i>str. 40</i>
<i>Obrázek 11 – Dron s termovizí</i>	<i>str. 41</i>
<i>Obrázek 12 – Obrněný transportér Pandur II</i>	<i>str. 42</i>
<i>Obrázek 13 – Armádní vrtulník MI-17</i>	<i>str. 43</i>
<i>Obrázek 14 – Hasící tank SPOT 55</i>	<i>str. 44</i>